

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 14. januar 1966

Štev. 2 (1233)

Predsednik indijske vlade Šastri

umrl tik po sklenitvi miru med Indijo in Pakistanom

V sovjetskem mestu Taškentu je v noči od ponedeljka na torek nenadoma umrl predsednik indijske vlade Lal Bahadur Šastri, ki je na čelu indijske delegacije vodil pogajanja s predstavniki Pakistana o ukinitvi sovražnosti med obema državama. Njegova smrt je globoko odjeknila širom po svetu, saj je s Šastrijem zapustil politično pozornico človek, ki se je z vsemi silami trudil, da bi uspešno nadaljeval miroljubno

žav na pobudo predsednika sovjetske vlade Kosigina v večdnevni pogajanji iskala in končno tudi našla možnosti za ukinitve sovražnosti, ki so zaradi kašmirskega vprašanja lani avgusta izbruhnile med Indijo in Pakistanom. Le nekaj ur pred Šastrijevo smrtjo je bila konferenca zaključena s podpisom skupne deklaracije, v kateri je rečeno, da bosta Indija in Pakistan reševala medsebojne probleme na miroljubnem načinu.

V mednarodnih krogih so sklep taškentske konference pozdravili kot pomemben politični uspeh. Predsednik sovjetske vlade Kosigin, katerega v veliki meri gre zasluga za doseženi sporazum, je na zaključni slavnosti v Taškentu izrazil upanje, da bo ostala »taškentska deklaracija simbol večnega indijsko-pakistanskega prijateljstva«. Podobno zadovoljstvo je izrazil tudi ameriški predsednik Johnson, ki vidi v doseženem sporazumu »pravi korak na poti k miru«.

Tudi komunisti

BODO PODPRILI SOCIALISTE

Vodstvo Komunistične stranke Avstrije je na svojem posvetovanju minulo soboto in nedeljo po izredno živahni in deloma zelo vroči razpravi sprejelo sklep, da bo KPÖ pri letošnjih državnoborskih volitvah podprla socialiste. Edina izjema je četrto volilno okrožje Dunaja, kjer bodo komunisti tudi tokrat postavili svoje lastne kandidate. S to kompromisno rešitvijo je vodstvo vsaj delno ugodilo tudi tisti struji v stranki, ki je dosledno zahtevala samostojen nastop KPÖ pri volitvah.

politiko svojega velikega predhodnika Nehruja.

Pogreb predsednika Šastrija je bil v sredo v New Delhiju, kjer so se zbrali visoki predstavniki številnih držav iz vseh delov sveta.

Tragična usoda je hotela, da je Šastri umrl tik po uspešnem zaključku indijsko-pakistanske konference v Taškentu, kjer sta premiera obeh dr-

Stališče ZSO

K DRŽAVNOZBORSKIM VOLITVAM

Nadzorni in Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem sta na svoji skupni seji dne 8. januarja 1966 med drugim razpravljala tudi o letošnjih državnoborskih volitvah.

Po vsestranski presoji trenutnega notranjepolitičnega stanja je bil sprejet soglasen sklep, da ZSO naslovi na koroške Slovence poziv, naj pri volitvah 6. marca 1966 podprejo Socialistično stranko Avstrije.

Ta sklep je ZSO sporočila tudi osrednjemu in deželnemu vodstvu SPÖ.

Za izvedbo sklepov je bil pooblaščen Izvršni odbor ZSO.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Vabilo
na tradicionalni

15. Slovenski ples

v soboto 22. januarja 1966 s pričetkom ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelujejo: ■ Veliki mestni plesni orkester Ljubljana s pevcema Majdo Sape in Rafkom Irgoličem
■ Ansambel „Dobri znanci“

Vstopnice po 25 šilingov v predprodaji pri krajevnih SPD in v „Naši knjigi“ v Celovcu, Wulfengasse.

Prijateljski obisk iz Kopra na Koroškem

Od petka do ponedeljka sta bila na obisku na Koroškem predsednik občinske skupščine Koper Dušan Barbič in ravnatelj italijanske gimnazije v Kopru prof. Miroljub Zekar. Odzvala sta se vabilu Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, katere predstavniki so lani obiskali tudi Koper, ko so bili najprej na povabilo Glavnega odbora SZDL in pozneje kot gostje Izvršnega sveta SRS na obisku v sosednji Sloveniji.

Med svojim bivanjem na Koroškem sta se gosta iz Kopra podrobno seznanila z razmerami, v katerih živimo koroški Slovenci. V razgovoru z odborniki ZSO sta spoznala vsestransko problematiko življenja, dela in boja slovenske narodne skupnosti na Koroškem za dosego enakopravnosti in za uresničitev pravic, ki so nam zajamčene v državni pogodbi. S svoje strani pa sta predstavnika naše osrednje organizacije seznanila s položajem italijanske manjšine v Jugoslaviji, kar je nudilo priložnost za zanimive primerjave tako z našimi vprašanji kakor tudi s položajem Slovencev v Italiji.

Na manjšinskem šolskem oddelku pri deželni šolski svetovi za Koroško sta se posebej zanimala za šolsko problematiko, katero sta jima tolmačila vodja oddelka okrajni šolski nadzornik Vouk in strokovni nadzornik za slovensko srednjo šolo dr. Inzko, medtem ko sta v razgovoru z ravnateljem

dvornim svetnikom dr. Tischlerjem spoznala uspehe in težave slovenske gimnazije v Celovcu.

Svoje bivanje na Koroškem sta gosta iz Kopra razumljivo izkoristila tudi za ogled nekaterih zanimivosti dežele. Tako sta si ogledala slovenski zadružni hotel „Korotan“ v Sekiri in puškarsko podjelje Borovnik v Borovljah, med

obiskom v Ziljski dolini pa sta se udeležila tudi mladinske športne prireditve v Zahomcu.

V Celovcu sta po obisku pri generalnem konzulu SFR Jugoslavije Pirkoviču v spremstvu predsednika ZSO dr. Francija Zwitterja obiskala mestno občino, kjer ju je v odsolnosti župana Ausserwinklerja sprejel prvi podžupan Seidling. Med predstavnikoma obeh mest se je razvil daljši prijateljski razgovor, ki je veljal predvsem komunalnim problemom in je bila z obeh strani izražena želja, da bi poglobili slike med Celovcem in Koprom. Poudarjene so bile razne možnosti sodelovanja zlasti na gospodarskem področju s posebnim ozirom na koprsko luko. Gosta sta se vpisala v knjigo gostov celovške mestne občine, župana sta izmenjala simbolična darila, predsednik Barbič pa je celovškega župana in njegove sodelavce povabil, naj obiščejo Koper. Končno sta se udeležila tudi noveletnega sprejema pri deželni glavarju Simi, kjer sta spoznala številne vodilne zastopnike politike, kulture in gospodarstva na Koroškem.

Lahko smo prepričani, da bo tudi ta obisk uspešno prispeval k poglobitvi odnosov na eni strani med manjšino in matičnim narodom ter po drugi strani med sosednjima deželama, kakor sta na kosilu, ki ga je na čast gostom iz Kopra priredila ZSO, poudarila predsednika Barbič in dr. Zwitter.

Novoletni sprejem

DEŽELNEGA GLAVARJA
SIME

Minuli petek je deželni glavar Hans Sima s soprogo priredil v celovškem Domu glasbe svoj noveletni sprejem, na katerega je povabil predstavnike političnega, kulturnega, gospodarskega in verskega življenja na Koroškem ter diplomatska zastopstva v Celovcu. Prvič je deželni glavar na ta sprejem vabil tudi podjetnike in zastopnike delojemalcev v deželi. S tem je hotel, kakor je v svojem noveletnem nagovoru dejal, poudariti potrebo po sodelovanju med socialnimi partnerji v deželi, ki je v veliki meri pripomoglo k napredku dežele in države in ki je v deželi zagotovilo socialni mir.

Novoletni sprejem deželnega glavarja Sime je bil nedvomno največji družbeni dogodek v deželi.

Slovenska manjšina v Italiji

je še daleč od resnične enakopravnosti

V eni zadnjih števil našega lista smo objavili uvodni članek, v katerem je predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter nanizal lanskoletne dogodke v zvezi s slovensko narodno skupnostjo na Koroškem. Tokrat pa povzemamo glavne misli iz članka, ki ga je ob vstopu v novo leto v „Prilagodnem dnevniku“ objavil predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu Boris Race. V njem je nakazal položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki je v marsičem podoben našemu položaju.

Leto za leto, ob vsaki primerni priložnosti smo Slovenci prisiljeni ponavljati, česa nam država še ni priznala kljub jasnim določilom ustave in še jasnejšim mednarodnim dogovorom. Ugotavljali smo v zadnjem času plaho in počasno izboljšanje, toda predvsem izboljšanje v vzdušju, ki je postalo znosnejše in prežeto z večjim razumevanjem. V preteklosti smo naletavali zgolj na gluha ušesa vladajočih krogov in vsemogočne birokracije. Res je, da je bilo v preteklem letu nekaj upoštevanja vrednih političnih premikov, predvsem v smeri priznavanja enakopravnega položaja Slovencev z njihovo vključitvijo v tržaški in goriški občinski svet ter v goriški pokrajinski svet. Tudi do določenega razčiščenja načelnih stališč v odnosu do Slovencev je ob tej priložnosti prišlo in je zmagala naprednejša in demokratičnejša smer.

Toda, kako daleč smo od položaja, ki si ga Slovenci želimo, da bi bili res enakopravni v vsakem oziru z državljani italijanske narodnosti. Koliko je še nerešenih vprašanj slovenske šole, ki jo odgovorni uradniki še vedno imajo za potrebno zlo in za veliko koncesijo Slovincem. Ob zahtevah, naj se stvari uredijo, bereš v njihovem zadržanju obolo začudenje: Kaj pravzaprav Slovenci še hočete? Da o usodi slovenskih šol v Beneški Sloveniji niti ne govorimo.

Kdaj bomo Slovenci lahko svobodno uporabljali slovenski jezik v uradih in na sodiščih brez strahu, da nas ne bodo s prezirom ošinili, brez strahu, da nam že vnaprej ne bo ugodeno, če bomo govorili v svojem jeziku? Šele takrat, ko nam bo dana pravica uporabljati materin jezik v javnih uradih in na sodiščih, bomo lahko točno izrazili svoje misli in tako uspešneje uveljavljali svoje pravice in se branili; šele takrat bomo tudi v tem pogledu enakopravni.

Simbolična in tudi poniževalno nizka je pomoč, ki jo šele v zadnjem času prejemajo nekatere slovenske kulturne ustanove v Italiji. Koliko je še nerazumevanja! Dejstvo je, da ni samo pravičnega političnega merila v odnosu med slovenskimi in italijanskimi organizacijami, ampak je tudi pomanjkanje kulturnega merila pri delitvi.

Kaj bi še naštevali. Kaj nas žuli, čuti vsak tržaški, goriški in beneški Slovenec sam zase. Isto vedo vsi tisti, ki jim postavljamo svoje zahteve. Žali nas to, da moramo venomer ponavljati iste stvari, žali nas naveličnost tistih, ki jim svoje težave postavljamo. Žalijo nas očitki, da se delamo žrtve, zato da bi več dosegli, žali nas počasnost, s katero se pristopa k reševanju. Kakor smo zadovoljni s načelnimi obljubami in dobro voljo z najodgovornejšega mesta, tako smo razočarani, da ob dotiku s stvarnostjo vse ponikne kot v puščavski pesek.

Poleg globoko zakoreninjenih predsodkov, nepoznavanja, zanemarjanja in podcenjevanja problemov je temu vzrok tudi birokracija, ki se je izoblikovala v dobi vesplošnega nasprotovanja Slovincem.

V obrambi naših pravic, v naših zahtevah in v utrjevanju pozicij na političnem, kulturnem in gospodarskem področju smo bili Slovenci v preteklem letu uspešnejši. Tradicionalnim oblikam tega boja v okviru manjšinskih organizacij, strank, volilnih formacij in izvoljenih občinskih in pokrajinskih svetov so se v tem pridružili novi važni elementi.

Velika pridobitev, ki jo predstavlja za vse prebivalstvo dežela Furlanija-Juljska krajina, je prišla šele v letu 1965 do polnega izraza. Z vrsto zakonov, ki jih je deželni svet sprejel, postaja ta ustanova važen člen v demokratizaciji oblasti. Ne bomo sicer nehali obsojati dejstva, da se deželi odreka pravica ukrepati v korist manjšine, toda ne bi bilo na mestu odrekati se pravici, da bi v okviru dežele v kakršni koli obliki postavljali svoje zahteve in terjali, da se za praktične ukrepe na pristojnih mestih zavzame, če se sama ne čuti za to poklicana.

Te pravice so se v zadovoljivi meri poslužili slovenski svetovalci in tudi tisti svetovalci italijanskih narodnosti, ki pripadajo strankam, ki imajo v svojem programu obrambo pravic Slovencev in tisti, ki demokratičnejše čutijo. Želeli bi si samo večje soglasje med njimi, ko gre za obrambo interesov manjšine, kajti obsojati moramo vsako kovanje političnega kapitala iz tega za nas življenjsko važnega problema. Prepričani smo, da bi bili uspehi večji.

Tudi manjšinske organizacije niso bile ob strani. Vsekakor pa jim nudi današnje mesto, ki ga dežela zavzema, večje možnosti za uresničitev njihovih želja.

Povsem nov element v obravnavanju manjšinske problematike in načelnega stališča in primerjanje prakse s temi načeli predstavljata dve skupni zasedanji Unije Italijanov z Reke in iz Istre ter Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Iz zaključkov zasedanj, ki sta bili v preteklem letu, veje povsem hladna načelnost in sproščena sodba o dejanskem stanju obeh narodnostnih manjšin, italijanske v Jugoslaviji in slovenske v Italiji. To je gotovo deloma že in bo tudi v bodočnosti pripomoglo k večjemu razumevanju problemov manjšin na splošno.

Kljub močnim silam, ki delajo proti miru, moramo stopati v novo leto s trdnim prepričanjem, da bodo sile miru močnejše, ne samo zato, ker so številnejše, ampak predvsem zato, ker so njihovi napori plemeniti in je dobro slej ko prej zmagalo nad zlom. Želimo, da bi sile napredka v Italiji bile močnejše od nazadnjaških in da bi ustvarjale pogoje za vsestranski napredek v korist delovnega človeka.

Tudi v pogledu naših manjšinskih pravic gojimo upanje, da bodo v prihodnjem letu rezultati otipljivi in da se bodo dejanja obljubam in načelnim stališčem približevala. Naj bo novo leto 1966 posebno uspešno za vse tiste organizacije in ljudi, ki jim je pri srcu skrb, kako živi slovenski človek v Italiji, in ki bijejo vsakodnevni boj za njegove narodnostne pravice, za njegovo kulturno in gospodarsko rast ter za njegovo uveljavitev.

Kmetijska trgovina med državami EFTA

Kakor smo že poročali, je EFTA v svojem območju, torej med državami Veliko Britanijo, Dansko, Norveško, Švedsko, Finsko, Avstrijo, Švico in Portugalsko, z novim letom znižala carine za industrijske izdelke v medsebojni blagovni menjavi za nadaljnjih 10 odstotkov. Sedaj znašajo te carine le še 20 odstotkov od izhodne višine, vendar bodo tudi sedaj obstoječe carine docela odpravljene s koncem leta 1966. S tem bo območje proste trgovine v Evropi ali EFTA uresničeno tri leta pred predvidenim rokom. Uveljavljene carinske ugodnosti veljajo razen nekaterih izjem za vse surovine in industrijske izdelke, načelno pa ne zajemajo kmetijskih pridelkov in ribiških izdelkov. Vendar so tudi tu izjeme, nekatere v sami konvenciji, druge pa v bilateralno sklenjenih sporazumih o trgovini s kmetijskimi pridelki.

Medsebojna izmenjava kmetijskih pridelkov se je v EFTA povečala od 459 milijonov dolarjev leta 1961 na 631 milijonov dolarjev leta 1964, okroglo torej za 38 odstotkov. Glavni kmetijski izvoznik v območju EFTA je Danska, največji uvoznik pa Velika Britanija. Od celokupnega izvoza kmetijskih pridelkov je leta 1964 odpadlo na Dansko približno 80 odstotkov. V omenjenih štirih letih je Danska svoj kmetijski izvoz povečala za 33 odstotkov. Na drugem mestu pri kmetijskem izvozu je bila Švedska z vrednostjo 34 milijonov dolarjev, po vrsti pa so sledile Finska s 30, Velika Britanija z 29, Portugalska s 13, Avstrija z 11, Norveška z 9 in Švica z 8 milijoni dolarjev.

Dolga in težka pot v EGS

Avstrija je glede nadaljnjega poteka in zaključka pogajanj za pridružitve k Evropski gospodarski skupnosti dokaj zaskrbljena. V gospodarskih krogih imajo le malo upanja, da bodo pogajanja zaključena še tekom letošnjega leta, kakor so to nekateri lani pomladi naglašali. Ta pesimizem ima svoje določene vzroke, ki niso le v tem, da je z dosedanjimi pogajanjmi, ki so se pričela lani pomladi in ki so se po štirih presledkih končala v decembru, potekel mandat komisije EGS, ki ga je za ta pogajanja dobila od njenega ministrskega sveta. Za ta pesimizem navajajo tudi še druge vzroke.

Poglavitni med njimi je nedvomno spor, ki že dalj časa obstaja med Francijo in ostalimi članicami EGS. Z ozirom na to, da je ta spor sprožil francoski predsednik de Gaulle, ki je po volitvah spet postal predsednik, še nikakor ni zanesljivo, da bodo njegovi vzroki odpravljani s pogajanjmi v Luxemburgu, kjer se bo spet sestal kompletirani ministrski svet EGS 17. in 18. januarja. Pa tudi če bi bil omenjeni spor poravnani, mora ministrski svet EGS v sporazumu z vladami članic imenovati novo komisijo skupnosti. Funkcije dosedanjih članov komisije, ki dela pod predstvom prof. Hallsteina, so namreč potekle s koncem leta 1965.

Določitev nove komisije EGS in njene priprave na delo pa utesnijo bita daljša procedura, za Avstrijo toliko daljša, ker mora ministrski svet EGS prej pregledati dosedanje rezultate pogajanj z Avstrijo, preden bo lahko poveril komisiji z nadaljnjimi pogajanjmi in določil načela in okvire, v katerih bodo nadaljnja in zaključna pogajanja z Avstrijo potekala. Eden izmed vzrokov za avstrijski pesimizem, da letos še ne bo prišlo do zaključka pogajanj z EGS o pridružitvi, je tudi vprašanje, kako dolgo bodo po državnozborskih volitvah 6. marca trajala pogajanja o novi avstrijski vladi. Če bodo ta pogajanja trajala več mesecev, kakor so trajala tudi pogajanja za zadnje vlade, potem je le malo upanja, da bi nova vlada in parlament tudi s svoje strani lahko do jeseni sklenila nadaljnje smernice za pogajanja z EGS.

V takih okoliščinah je v resnici le malo upanja, da bo Avstrija vsaj po petih letih, odkar je pri EGS stavila svoj oficialni predlog za pogajanja za pridružitve k tej skupnosti šestorice, dobila potrebno pogodbo in postala njena pridružena članica. Njen predlog za vstop v pogajanja je namreč od decembra 1961 ležal 17 mesecev v predalih EGS, ne da bi bil kakorkoli podrobneje obravnavan. Prvič je EGS vzela v pretes šele aprila 1963, nakar je v drugi polovici leta 1963 stopila v prve kontaktne razgovore. Po teh razgovorih je morala Avstrija do marca 1965 čakati, preden je komisija EGS dosegla mandat ministrskega sveta, da stopi v podrobnejša pogajanja z Avstrijo in da se je podala na pot teh pogajanj.

Konkretnost pogajanja med EGS in Avstrijo so se pričela lani v aprilu in so bila po štirih presledkih v okviru danega mandata končana v decembru. Pri teh pogajanjih ni šlo za dosti več kot za to, da sta se obe delegaciji kolikortoliko sporazumeli za podrobnosti načel pri reševanju vprašanj, ki jih je treba za primer pridružitve rešiti in vnesti v pogodbo o pridružitvi. V uradnih krogih ÖVP vlada glede poteka dosedanjih pogajanj sicer določen optimizem, v katerem vendar ni mogoče spregledati, da so z medlimi uspehi teh pogajanj nezadovoljni tudi njeni najbolj vneta zagovorniki pridružitve. Nezadovoljni so zlasti čedalje večji krogi industrije in trgovine, v zadnjem času pa so pričeli tudi že v agrarnih krogih izražati svoje pomisleke proti aranžmaju z EGS.

Relativno najbolj sta v tem štiriletju povečali svoj kmetijski izvoz Velika Britanija in Avstrija, prva za 222, druga pa za 83 odstotkov.

EFTA nima uvedene skupne agrarne politike, kakor jo ima vpeljana EGS, kateri prav vprašanju agrarne politike povzroča največ težav. V območju EFTA ima vsaka država svojo nacionalno agrarno politiko. Spričo tega se tudi vsaka država kmetijsko razvija po svoje. V naši državi so strukturne spremembe in porast produktivnosti v zadnjih letih privedli do povečanja proizvodnje nekaterih živil. V zadnjih desetih letih se je število kmetijskih posestev znatno znižalo, medtem ko je površina ostala v glavnem ista, v zadnjih letih pa se je celo nekoliko povečala. Zato od naše države tudi v prihodnjih letih ni pričakovati, da bi uvoz kmetijskih pridelkov iz območja EFTA povečala. Prej se lahko zgodi, da bo povečala svoj izvoz v to območje.

Gospodarski načrt Sovjetske zveze za 1966

Koncem leta so v Sovjetski zvezi objavili načrt razvoja države v letu 1966. V tem načrtu so dali prednost pospešitvi razvoja kmetijstva in tistih industrijskih panog, ki zago-

Velika Britanija je med letom 1963 in 1964 svoj uvoz iz EFTA povečala za 40 na 480 milijonov dolarjev. 90 odstotkov tega povečanja je odpadlo na povečanje uvoza iz Danske, od katere je kupila kmetijskega blaga v vrednosti 408 milijonov dolarjev. Velika Britanija že od ustanovitve EFTA daje prednost uvozu kmetijskega blaga iz njenih članic. Kmetijski sporazumi, ki so bili sklenjeni z državami glavnimi dobavitelji surovega masla in bekonov in na katere odpade doberšen del kmetijske trgovine v območju EFTA, so pripomogli k stabilizaciji trga. Ti posebni sporazumi so zagotovili državam izvoznicam pomemben trg in so omogočili tudi jasno orientacijo glede prihodnjega trga. Tako je n. pr. lani Danska svojo hiperprodukcijo klavnih prašičev skraj v celoti spravila na britanski trg.

Švica je leta 1964 znatno povečala uvoz kmetijskih pridelkov iz območja EFTA. Leta 1963 je uvozila kmetijskih pridelkov v vrednosti 44 milijonov dolarjev, 1964 pa v vrednosti 60 milijonov dolarjev. V pristojnih krogih pričakujejo, da bo Švica tudi v bodoče uvažala v glavnem iz območja EFTA in da bo postavila EGS na drugo in tretje mesto svojega agrarnega uvoza. Portugalska in vse skandinavske države kot celota in vsaka posebej, razen Švedske, so le neto-izvozniki kmetijskih pridelkov v območje EFTA.

navajajo tehnični napredek, porastu proizvodnosti v gospodarstvu ter dvigu življenjske ravni.

Po gospodarskem načrtu za leto 1966 se bo brutoproizvodnja sovjetske industrije povečala za 6,7 %, stopnja porasta pa naj bi znašala 8,5 %. V primerjavi z letom 1965 naj bi se proizvodnja energije povečala za 11,3, metalurgije za 6,4, industrije nafte in plina za 12,3, kemične industrije za 12 in strojogradnje za 9 %. Načrt predvideva, da bo proizvodnja surove nafte narasla na 264 milijonov ton, zemeljskega plina na 148 milijard kubičnih metrov, premoga na 598 milijonov ton, električne energije pa na 560 milijard kilovatnih ur.

Sovjetska zveza bo letos investirala blizu 53 milijard rubljev. Največ bo vložila v lahko industrijo, in sicer nad 22 % celotnih investicij. Obseg investicij za kmetijstvo se bo povečal za 9 %. Sovjetska industrija bo postavila na trg 383.500 traktorjev srednje zmogljivosti in 91.500 kombajnov. Odkup kmetijskih pridelkov je predviden v višini 55,7 milijona ton pri žitu, 10 milijonov ton pri krompirju, okoli 9 milijonov ton pri živini in perutnini ter 34,6 milijona ton pri mleku. Poraba umetnih gnojil je predvidena z 29 milijoni ton.

Z večjo proizvodnjo naj bi se realni dohodek prebivalstva povečal za 6,5, delovna storilnost pa za 4,7 %. Porast realnega dohodka je dvakrat višji od povprečnega letnega porasta realnega dohodka med leti 1959 in 1965.

Jugoslavija in Grčija enotno turistično področje

Jugoslavija in Grčija imata že od leta 1959 skupno komisijo za razvoj in pospeševanje turizma. To sodelovanje ni le samo po sebi razumljivo, marveč tudi potrebno, če upoštevamo, da je Grčija preko Jugoslavije po kopnem tako v železniškem kot v cestnem prometu najbližje povezana s srednjo in zahodno Evropo, ki dajeta pretežno večino turistov. Zlasti pa je treba upoštevati naraščajoči tranzit grških delavcev skozi Jugoslavijo, ki se zaposlujejo po srednje- in zahodnoevropskih deželah.

Pred kratkim je imela ta komisija svoj sedmi sestanek, kjer je pregledala dosedanje razvoj sodelovanja obeh držav in se dogovorila za nekaj nadaljnjih konkretnih akcij sodelovanja, med drugim za izdajo skupnega turističnega prospekta in za snemanje filma, ki bo prikazoval turistične možnosti obeh držav.

Večji del sestanka je bil posvečen vprašanju izboljšanja prometnih zvez med obeh državama. Pri tem sta se dogovorili tako za povečanje števila vlakov na progi Beograd—Skopje—Atene, kakor tudi za uvedbo rednih avtobusnih linij na progi Beograd—Atene ter za izboljšanje zračnih in morskih zvez. Potrebo po izboljšanju prometnih zvez ne zahteva le naraščajoči tranzit v poštiskem prometu, marveč tudi razvoj neposrednega turizma med Jugoslavijo in Grčijo. Lani je namreč Jugoslavijo obiskalo že 48.000 grških turistov, Grčijo pa 39.000 jugoslovanskih turistov.

Ob vsem tem bi bilo zelo koristno, če bi se tudi Avstrija vključila v to sodelovanje, podobno kakor se hoče vključiti Italija. Kot tranzitna država turistov, ki potujejo v Grčijo in od tam v države Bližnjega vzhoda, bi imela od svoje vključitve gotovo samo koristi.

Tečaj novega dinarja v tujih valutah

Tečaj novega dinarja, ki so ga v Jugoslaviji uvedli v obtoč 1. januarja 1966, je v tujih valutah naslednji:

Država	Valuta	Nov. din.
Avstrija	100 šil.	48,0769
Belgija	100 fr.	25.—
Danska	100 kron	180,9721
Finska	1 marka	3,9062
Francija	100 fr.	253,1871
Grčija	100 drah.	41,6666
Italija	100 lir	2.—
Kanada	1 k. dol.	11,5625
Nizozemska	100 gold.	345,3038
Norveška	100 kron	175.—
Španija	100 pezet	20,8333
Švedska	100 kron	241,6294
Švica	100 šv. fr.	285,8645
Velika Britanija	1 f. šter.	35.—
Zah. Nemčija	100 DM	312,5000
ZDA	1 dol.	12,5000

Preračunano na vrednost dinarja v šilingih vidimo, da je novi jugoslovanski dinar vreden okroglo 2,08 šilinga.

POŠIROKEM SVETU

RIM. — Minulo soboto je priredil papež Pavel VI. tradicionalni novoletni sprejem za šefe vseh diplomatskih misij, ki so akreditirane pri Vatikanu. Ob tej priložnosti je papežev rimsko-katoliške cerkve ponovno izrazil zaskrbljenost zaradi mednarodnega položaja in nevarnosti za mir v svetu. Dejal je, da je za ohranitev miru pripravljen na vsako pobudo izven običajnih protokolarnih oblik, ki bi lahko koristile udržitvi miru med narodi. Pozval je vlade, naj se še nadalje zavzemajo za ohranitev miru, sam pa je obljubil, da ne bo prenehal s pobudami „za vzpostavitve in udržitve miru“.

BRUSELJ. — V Evropski gospodarski skupnosti so se končno sporazumeli, da bo konferenca zunanjih ministrov šestih držav članic EGS — to so Francija, Italija, Zahodna Nemčija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg — v dneh 17. in 18. januarja v Luksemburgu. Na konferenci bodo skušali odpraviti krizo, ki traja že sedem mesecev predvsem zaradi stališča Francije, ki ni več sodelovala v skupnosti, ker se niso mogli sporazumeti o financiranju skupne kmetijske politike.

ZAGREB. — Med Sunjo in Novsko sta v nedeljo jutro trčila dva vlaka, pri čemer je zgubilo življenje pet ljudi, več pa jih je bilo težje poškodovanih. Brzi vlak, ki vozi na progi Split-Beograd, se je z brzino okrog 80 km na uro zalezel v tovorni vlak, ki je stal na postaji Šaš. Zaradi velike brzine je bil udarec tako hud, da sta povsem uničeni obe lokomotive in nekaj vagonov. Nesreča je povzročila tudi veliko materialno škodo in je bila uvedena posebna preiskava o vzrokih nesreče.

MOSKVA. — Iz severnovietnamske prestolnice Hanoi je prispela v Moskvo skupina treh ameriških političnih delavcev, ki so kot „neuradni posredovalci“ obiskali Severni Vietnam, da bi proučili lamkajšnje uradno stališče glede vzpostavitve miru v Vietnamu. V Hanoi so imeli poldrugo uro dolg razgovor s predsednikom severnovietnamske vlade Pham Van Dongom, prav tako pa so se sestali tudi s predstavniki južnovietnamske osvobodilne fronte. Akcija je organizirala ameriška revija „Viet Report“, znana po svojem kritičnem stališču do vietnamske politike ameriške vlade. Ker so Severni Vietnam obiskali brez dovoljenja vlade v Washingtonu, jih ob povratku domov lahko kaznujejo s petletnim zaporom ali z globo 5000 dolarjev.

VARSAVA. — Poljski kardinal Wyszyński je nameraval potovati v tujino, vendar mu oblasti niso dale potrebnega dovoljenja. V utemeljitvi svojega sklepa je poljska vlada poudarila, da se je kardinal med svojim zadržanjem v Rimu razen z verskimi zadevami bavil tudi s politično dejavnostjo, škodljivo za interese LR Poljske. Na odločitev vlade pa je nedvomno vplivala tudi nedavna poslanica poljskih škofov zahodnonemškimi škofom, v kateri so se poljski cerkveni dostojanstveniki dvomljivo izražali o dokončnih zahodnih poljskih mejah in s tem dali zahodnonemskim revanšistom priložnost za nove napade na Poljsko.

ATENE. — Grška trgovska mornarica je tretja največja na svetu. Ob koncu leta 1965 je štela 1368 ladij s skupno tonazlo 7.250.000 ton. Poleg tega pa je treba računati še okrog tisoč grških ladij, ki plovijo pod tujo zastavo.

MOSKVA. — Moskovska televizija je s pomočjo satelita „Blisk 1“ prvič prenašala svoj program tudi v Vladivostok na skrajnem vzhodu Sovjetske zveze. Kvaliteta slike je bila zelo dobra, čeprav znaša razdalja med Moskvo in Vladivostokom 10.000 km.

BUDIMPESTA. — V začetku leta je imela Madžarska 10.165.000 prebivalcev, kar pomeni, da je število prebivalstva v enem letu naraslo samo za 30.000 oseb. Stopnja prirastka prebivalstva na Madžarskem je med najnižjimi v Evropi.

KAIRO. — V Asuanu so proslavili šeststo obletnico začetka gradnje velikega Asuanskega jezusa in hidrocentrale. Strokovnjaki menijo, da so v teh šestih letih opravili na asuanskem gradbišču okoli 60 odstotkov del. Preusmerili so tok Nila in s pomočnimi jezovi omogočili, da se je voda že začela zbirati v umetnem jezeru. Na celotnem področju zgornjega Egipta prehajajo na umetno namakanje in lani prvič v zgodovini Egipta ni bilo več običajnih povodnj. Voda Nila so prvič speljali po cevih na azijsko celino, kjer na Sinajskem polotoku krčijo novo ladino. S področja, ki ga bo zalilo veliko umetno jezero, so preselili okoli 50.000 Nubijcev, dobro pa napreduje tudi delo za rešitev antičnih spomenikov v Abu Simbelu. V Asuanu je zaposlenih nad 20.000 Egiptčanov in več sto sovjetskih strokovnjakov.

CLEVELAND. — Slovenska dobrodelna zveza s sedežem v Clevelandu v Ameriki je pred nedavnim objavila svojo 55-letnico obstoja. To je bratska podpora organizacija ameriških Slovencev, ki šteje nad 21.000 članov. V letih svojega delovanja je izplačala članom nad 5 milijonov dolarjev zavarovalnine, mnogo je dala podpora rojakom, ki so bili v slabih gospodarskih razmerah, podpirala pa je tudi slovenske kulturne ustanove in tako pomagala pri ohranitvi slovenskega jezika in narodne tradicije med Slovenci v Ameriki.

PARIZ. — Zadnjo soboto je na lanskoletnih volitvah ponovno izvoljen francoski predsednik de Gaulle uradno prevzel svoje dolžnosti. Ob tej priložnosti je prišlo tudi do precejšnjih sprememb v vladi. Predsednik vlade je sicer ostal Pompidou, toda imenovan je bilo več novih ministrov, medtem ko so bili nekateri dosednji člani vlade odstavljani oziroma so prevzeli nove položaje. Kot eno najvažnejših sprememb ocenjujejo komentatorji imenovanje Michela Debreja za ministra za gospodarstvo in finance, iz česar sklepajo, da bo nova vlada posvetila največjo pozornost gospodarskim in socialnim problemom, kar je tudi razumljivo, saj je bila dosedanja vladna politika ravno na teh področjih deležna največ kritike.

WASHINGTON. — Beli rasisti v Ameriki so zagrožili nov zločin nad črnim prebivalstvom. V Washingtonu so napravili atentat na črnsko cerkev, ki je bila pri tem povsem razrušena. Po dosedanjih vesteh je eden izmed vernikov med eksplozijo zgubil življenje, več pa jih je bilo poškodovanih.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

je objavila poročilo o svojem delu v letu 1964

V založbi Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je v zadnjem času izšlo nekaj zanimivih publikacij. Tako je Inštitut za slovensko narodopisje objavil obširno študijo l. 1964 umrlega znanstvenika in našega ožjega rojaka prof. dr. Ivana Grafenauerja „Spokorjeni grešnik“, kjer je avtor na osnovi obilnega doslej neznanega gradiva ponovno proučil — kakor nekaj let prej že pri „Lepi Vidi“ — izvor, razvoj in razkroj te ljudske legendarne pesmi. Zmaga Kumer je razpravi dodala še slovenske naprave. Pri razredu za filološke in literarne vede je izšel šest zvezek „Razprav“, ki vsebuje razpravo pokojnega prof. dr. Mirka Rupla „Trubarjeva skrb za študente“, pripevek Jožeta Gregoriča „Kurnikova parodija k pesmi Koseskega „Kdo je mati?“, nadalje razpravo Milene Uršič „Anton Rožič,

O kulturnem razvoju na Kranjskem do leta 1823“ in obširno obravnavo Jožeta Stabeja „Staro božjepotništvo Slovencev v Porenju“. Posebno zanimiv pa je tudi tokrat „Letopis“, ki prikazuje razvoj in delovanje Slovenske akademije znanosti in umetnosti v letu 1964.

Iz letopisa zvemo, da so v letu 1964 postali člani SAZU poleg drugih vodilni slovenski imenoslovci France Bezlaj (njegove „Kritične pripombe k avstrijskemu delu o koroških krajevnih imenih“ smo objavili v našem listu — op. ured.), književnik in strokovnjak za svetovno in slovensko dramatiko France Koblar ter slavist Anton Ocvirk, medtem ko sta bila med umrlimi člani že zgoraj omenjeni strokovnjak za slovensko narodopisje Ivan Grafenauer in znani slovenski pisatelj Juž Kozak.

Delo v posameznih inštitutih je bilo tudi v letu 1964 zelo obsežno ter je pogosto potekalo v sodelovanju z raznimi znanstvenimi ustanovami v drugih državah. Koroško je n. pr. obiskal dr. Cevc, ki je v številnih krajih dežele preučil zveze med koroškimi poznogotskimi plastikami in spomeniki koroške provenience znotraj slovenskih meja. Posebno tesno je bilo s Koroško povezano delo Inštituta za slovensko narodopisje: oddelek za ljudsko slovstvo je v obdelavo arhiva ljudskih pripovedi vključil tudi koroško

gradivo iz Podjune; na pobudo oddelka za ljudske običaje in igre so med študenti slovenske gimnazije v Celovcu izvedli anketo o miklavževskih obhodih ter o trikraljevskih kolednikih in kolednicah med koroškimi Slovenci; Kurelovo delo o „Ziljskem štehvanju“ pa je izzvalo velik odmev v Franciji, kjer je ohranjen podoben običaj.

Zelo plodno je bilo tudi delo na področju založniške in bibliotekarske dejavnosti. V letu 1964 je SAZU objavila 9 knjig svojih publikacij, katere redno izmenja z vedno večjim številom domačih in tujih ustanov. Ob koncu leta 1964 je bila v zamenjavi s 1701 naslovi znanstvenih in drugih ustanov v vseh delih sveta, njena knjižnica pa se je povečala za 8828 enot, tako da jih je ob koncu leta 1964 štela skupno okoli 110.000.

Slavko Pengov

Po dolgi in hudi bolezni je v Ljubljani umrl akademski slikar in profesor akademije upodablajočih umetnosti Slavko Pengov. Z njim je slovenska umetnost zgubila enega svojih velikih mojstrov.

Rojen leta 1908 v Ljubljani je Slavko Pengov študiral v Zagrebu in na Dunaju, od leta 1931 dalje pa je ustvarjal v Ljubljani. Napravil je vrsto odličnih ilustracij in knjižnih oprem, naslikal je mnogo oljnih slik, bavil pa se je tudi s stenskim slikarstvom. Ravno na tem področju so nastala njegova znamenita dela, kot so freske v cerkvi na Bledu, v poslopju republiške skupščine v Ljubljani itd.

Delo Slavka Pengova je bila tudi umetniška oprema jubilejne tisoče številke „Slovenskega vestnika“.

Je televizija škodljiva za otroke?

Mnogo otrok sedi vsak dan pred ekranom, včasih tudi po več ur skupaj. S tem se pred starše postavljajo resna vprašanja, kajti televizijske oddaje za otroke nimajo le dobrih lastnosti, marveč jim lahko tudi škodujejo. Predvsem morajo posvetiti dovolj paznje vprašanju, kaj in koliko časa smejo otroci gledati televizijo, ne da bi jim to škodovalo.

S temi vprašanji se bavijo tudi razni strokovnjaki, zdravniki, psihologi in vzgojitelji, ki so prišli do zanimivih ugotovitev. Tako so zdravniki ugotovili, da so tipične televizijske bolezni sklerijena hrbtenica, napake na zobovju, težave s prebavo, glavobol in okevara oči. Otroci se morajo v svojem prostem času čimveč gibati na svežem zraku. Če namesto tega po več ur sedijo pred aparatom, se njihove mišice ne razvijajo prav in tudi njihov spanec je krajši. Otroci, ki gledajo televizijo v pozne večerne ure — in to ni redek pojav — so drugo jutro zaspani in ne morejo slediti pouku v šoli. Neki ameriški zdravnik je prišel do zaključka: »Če ne bomo pazili, se bo človeška rasa razvila v televizijski tip — grbast, slabolerven, kratkoviden in bedast.«

Televizija lahko kvarno vpliva tudi na duševni razvoj otroka. Vsi otroci radi gledajo kriminalne filme. Sum, da je mladinski kriminal v tesni zvezi s tem pojavom, sicer ni čisto utemeljen, toda škodljivo je stalno draženje živcev in fantazije. Seveda imajo vsi otroci včasih hude sanje, bojijo se strahov in teme. Vendar ta strah polagoma izgine, čim večji in samostojnejši je otrok. Strah, katerega pozna otrok, ki gleda kriminalne filme, strah pred morilci, gangsterji in zasledovanjem, je mnogo brutalnejša stvar; to ni običajni otroški strah, to je strah odraslih. Otroško dušo zmede in teži, včasih jo za vedno zaznamuje.

Pač pa ne bi kazalo, da bi starši otrokom gledanje televizije povsem prepovedali. Kako naj otrok razume, da škoduje nekaj, kar je tako zabavno? Zdelo se mu bo, da so starši samovoljni in ker je prepovedano, ga bo še bolj mikalo. Prepoved bi bila torej nesmiselna, treba pa je paziti, kako in kaj otroci gledajo.

Otroci stari manj kot tri leta ne spadajo pred aparat. Tudi takrat ne, če bi se jih mati po napornem delu za kakšno uro rada znebila. Premajhni so, da bi besede in slike znali spraviti v medsebojno zvezo in to je motnja v njihovem občutljivem malem svetu.

Otroci izpod osmih let naj gledajo le otroške programe, kasneje pa naj s starši izberejo, kaj bodo gledali. Ze po naslovu oddaje sodeč se je komadom s preveč mrlički ali prevročo ljubeznijo lahko ogniti. Dobro je, če starši gledajo skupaj z otroki. Pri tem jih lahko opazujejo: če otrok trepeta ali joče, mu je treba v bodoče skrbneje izbirati program. Poleg tega pa se morajo starši znati pomeniti z otroki o oddaji. Medtem ko gledajo, so otroci zaposleni s tem, da »požoro«, kar jim je pač ponudeno. Starši jim morajo kasneje pomagati, da to tudi »prebavijo«; vzeti si morajo čas, da izključijo aparat in se posvetijo otroku.

V otroku morajo zbuditi kritični čut. Zlepa mu morajo pojasniti, da v življenju jahanje in streljanje s pištolo ni vedno nujno potrebno. Otroci si radi iščejo ideale — naj se oče in mati potrudita, da jih bodo našli v svoji okolici, ne pa v televiziji. Otroka z mnogo fantazije je treba včasih priklicati nazaj v resničnost. Tukaj najbolj pomaga, če na oddajo navežejo razgovor o razliki med prvim življenjem in filmom. Nikoli pa ne smejo prepustiti otroka pred aparatom samemu sebi, čeprav je to za prezaposlene očete in utrujene matere zelo pripravno.

Priprave za 17. igralsko sezono

poletnih iger na Petrovi gori v Brežah

Smo sicer šele sredi zime, toda v Brežah so že začeli s pripravi za novo igralsko sezono, ki bo letos trajala od 25. junija do 28. avgusta. Poletne igre v Brežah stopajo že v sedemnajsto leto svoje priznane in uspešne dejavnosti, z lastnimi prizadevanji ustvariti pogoje, dela svetovnega gledališča na svojem odru na Petrovi gori tako uprizoriti, da je velik krog zainteresiranih obiskovalcev zadovoljen s kulturnimi dosežki. V minulih letih

je skupno 486 uprizoritev klasičnih del obiskalo skoraj 300.000 ljudi.

Ze lani so v Brežah napravili korak naprej s tem, da so v svoj repertoar vključili tudi moderno literaturo. Z avstrijsko krstno predstavo Brechtovga »Gospoda Puntile in njegovega hlapca Mattija« so dosegli izreden uspeh. Vendar pa je katastrofalno vreme lanskega poletja onemogočilo številne že razprodane predstave, tako da je bila igralska sezona 1965, ki je zahtevala velike investicije, zaključena z občutnimi izgubami. Zato bodo spričo svojega starega načela, da težave premostijo z lastnimi silami, morali v letošnji sezoni resno in dosledno varčevati, ne da bi vsled tega trpel umetniški potencial iger. Ne gre namreč le za ohranitev doslej doseženega, marveč za nadaljevanje v minuli sezoni sprejete gesla za obdobje 1965—1969: prikazati socialne probleme klasičnega in modernega svetovnega gledališča z vključitvijo socialno-kritične komedije.

To spoznanje je narekovalo tudi repertoar za 17. igralsko sezono 1966, v kateri bodo uprizorili delo avstrijskega dramatika Fritza Hochwälderja »Sveti eksperiment« ter v skrajšani obliki ponovili Brechtovo ljudsko igrano »Gospod Puntila in njegov hlapec Matti«. »Sveti eksperiment« ima za vsebino zgodovinski dogodek, namreč ustanovitev in propad jezujske države v Paragvaju (1609—1767) in je v minulih dveh desetletjih doživel mednarodne uspehe. Brechtovo delo pa je bilo v Brežah že lani edinstven dogodek in je pričakovati, da bo tudi letos pritegnilo veliko število obiskovalcev.

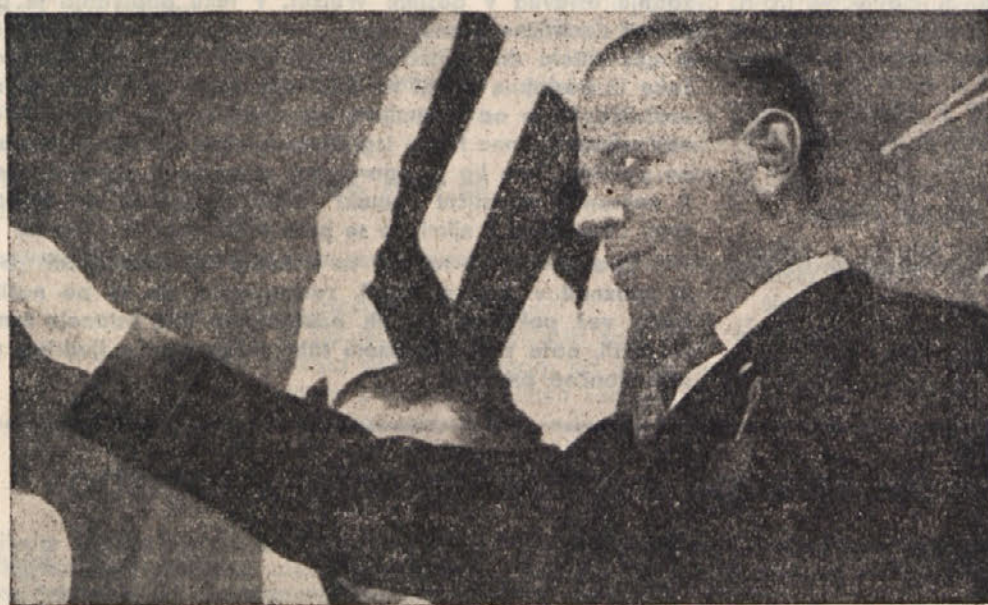
Tako hoče igralski ansambel v Brežah tudi letos napraviti vse, da doseže zastavljeni cilj in s tem zagotovi nadaljnji obstoj in uspeh te na Koroškem res edinstvene kulturne ustanove.

Čudne „zasluge“ za Avstrijo

Prejšnji teden so koroški listi objavili vest, da je bil bivši avstrijski generalni konzul dr. Hans Steinacher odlikovan z »velikim častnim znakom za zasluge za republiko Avstrijo«. Visoko odlikovanje mu je izročil OVP-jevski minister za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Schleiner v družbi »starih sodelavcev in sobojevnikov« odlikovanca, med katerimi je bil tudi nekdanji SS-Sturmbannführer in najožji sodelavec vojnega zločinca Maier-Kaibitscha Karl Fritz.

V poročilih o tej čudni »slavnosti« so navedeni tudi nekateri podatki iz Steinacherjevega življenja. Pri tem je vsekakor značilno, da niti z besedico ni omenjena doba od 1920 do 1945, kajti sicer bi moral kronist povedati, da je bil Steinacher med drugim tudi SA-Standartenführer ter vodja tako imenovanega društva za nemštvo v inozemstvu, v katerih funkcijah bi bilo res težko skonstruirati njegove »zasluge za Avstrijo«. Zato pa je toliko več govora o njegovih zaslugah v času obrambnih bojev in plebiscita na Koroškem, vendar sodbo o tem, v koliko je njegova takratna dejavnost v resnici služila interesom Avstrije, raje prepuščamo Steinacherju samemu:

„Es war mir stets eine unumstößliche Selbstverständlichkeit, den Abstimmungskampf nicht um den Anschluss an Österreich, sondern um die großdeutsche Zukunft zu führen. Die Stimmen für Österreich sollten die Anwartschaft auf die Heimkehr ins Reich wahren. Weil wir aber wegen der auf „alideutsche Umtriebe“ lauernden Interalliierten, vor allem der Franzosen, nicht in der Lage waren, „Deutschland“ zu rufen, wir „Österreich“ nicht sagen wollten, so wurde unser Kampf eben „Kärnten“. Und wir sahen in Kärnten das alte Herzogtum des Reiches.“

„Nicht nur falsch, sondern auch lächerlich sind alle Versuche einer „österreichischen“ Nachkriegszeit gewesen, den Erfolg Kärntens im zweijährigen Kampf von 1918 bis 1920 als einen „Sieg des österreichischen Staatsgedankens“ darstellen zu wollen. Kärntens Kampf konnte nur als deutscher Kampf, in Selbstverantwortung für das geschulte Reich und für Volkstum und Heimat geführt werden. Auch dafür sei meine Darstellung Zeugnis und Bekenntnis.“

Te besede je zapisal dr. Steinacher v svoji knjigi »Sieg in deutscher Nacht«, medtem ko smo zgornjo sliko povzeli po knjigi »Ostlandtagung des VDA Pfingsten 1935“.

Mislimo, da tem dokumentom ni treba dodajati nobenega komentarja, saj dovolj prepričljivo govorijo o »zaslugah« Steinacherja. Ravno ob njegovi jasni izpovedi pa se je treba vprašati, ali so morda to tiste njegove zasluge, za katere ga je zdaj odlikovala republika Avstrija? Odgovor na to vprašanje bi zanimal zlasti vse tiste deset- in stotisoče zavestnih avstrijskih patriotov, ki so tudi v času, ko so drugi slavili »zmago v nemški noči«, ostali zvesti svoji avstrijski domovini, za katero so trpeli v zaporih, umirali na vislicah in v plinskih celicah ali se s puško v roki borili v vrstah odporiškega gibanja. To so bile resnične zasluge za Avstrijo, kajli brez teh žrtv in brez tega boja bi bila Avstrija verjetno že danes »kneževina rajha«. In vendar izgleda, da Avstrija za take zasluge očitno nima primerne odlikovanja.

Sicer pa podeljevanje odlikovanj sploh ni lahka zadeva; to je šele lani zelo dobro pokazal britanski primer z Beattlesi. Morda se bo tudi ob primeru Steinacherja zamislil eden ali drugi izmed tistih, ki so bili v zadnjih letih deležni avstrijskih odlikovanj.

KULTURNE DROBTINE

Maniborska založba »Obzorja« bo letos izdala skupno 90 knjižnih del, od tega 52 izvirnih in 38 prevedenih. Poleg leposlovja bodo izšli tudi razne strokovne publikacije. Slovenskemu jeziku bodo posvečena dela »Slovenščina za Slovence« Janeza Gradinika, »Mali slovenski pravopis« Slatka Bunca in »Izbrane razprave o slovenskem jeziku« Anona Breznika. Izšli bodo tudi monografiji o dveh sodobnih slovenskih slikarjih, namreč Janezu Berniku in Lojzetu Spacalu. Zgodovini narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem pa bo posvečenih sedem del. V polnejših letih obstaja je pri tej založbi izšlo že 563 knjižnih del, torej več kot prej v Mariboru v dveh stoletjih.

V Tel Avivu je trenutno retrospektivna razstava del francoskega umetnika Pabla Picassa, ki obsega okoli 70 oljnih slik in kakih 100 grafik. Slike so posodili za razstavo muzeji, galerije in privatniki iz 13 držav. Kakšno vrednost predstavljajo, pričla že dejstvo, da so jih zavarovali za 7 milijonov dolarjev. Slovesne otvoritve razstave se je udeležilo okrog 2000 ljudi. Nato bodo razstavo prenesli v Izraelski muzej v Jeruzalem.

Znani slovenski psiholog dr. Anton Trstenjak je obhajal te dni svoj 60-letni življenjski jubilej. Rojen blizu Radgone, je Trstenjak po končani gimnaziji v Mariboru obiskoval tamkajšnje bogoslovje, nato pa je svoj študij zaključil v Innsbrucku. Objavil je okoli 150 knjig in razprav, od tega 40 publikacij v tujih jezikih.

Vzhodna Nemčija je izrazila pripravljenost, da se naprej nudi ugodne možnosti za strokovno izobraževanje kadrov iz tujih držav, zlasti iz mladih neodvisnih delav Azije, Afrike in Latinske Amerike. Trenutno ima pogodbe za tako izobraževanje s 110 državami.

Kulturno umetniško društvo »Orce Nikolov« v Skopju je slavilo 20-letnico svojega dela. Ob tej priložnosti je skupina 40 pevcev, godcev in plesalcev priredila večer makedonskih narodnih pesmi in plesov. Skupina je nastopila tudi že v inozemstvu; zmagala je na festivalu v Franciji in na podobni prireditvi v Angliji, na 16 drugih folklornih nastopih v tujini pa je osvojila že 14 prvih, drugih oziroma tretjih nagrad. Posebno lepe uspehe je dosegla v Ameriki, Kanadi, Češkoslovaški, Poljski, Bolgariji in Belgiji.

Pod pokroviteljstvom mednarodne zveze arhitektov in UNESCO bo meseca maja v Sofiji balkanska konferenca arhitektov. Govorili bodo predvsem o problemih urbanizacije sodobnega mesta.

Geschehen
in

Südkärnten

II

Am 2. Dezember 1965 wurde im Gebäude des Verlages und der Buchhandlung Mohorjeva družba — Hermagoras-Gesellschaft in Klagenfurt unter dem Titel „Das slowenische Buch vor hundert Jahren“ eine Ausstellung älterer slowenischer Bücher eröffnet. Unter den 60 über 100 Jahre alten slowenischen Buchwerken die zum größten Teil in Klagenfurt erschienen sind, war auch ein slowenisches Werk aus dem Jahre 1770 vertreten.

OOO

Die Latenspielgruppe aus Seletal ob Ferlach brachte am 8. Dezember im Klagenfurter Stadtheater das Drama „Plavž“ (Der Hochoffen) des slowenischen Dichters Kliner zur Aufführung.

OOO

Am 11. Dezember hielt die Elternvereinigung am Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt ihre Jahreshauptversammlung ab. Zum neuen Obmann der Vereinigung wurde der Volksschuldirektor Valentin Vavil aus Božji grob-Heilighengrab bei Bleiburg gewählt, nachdem der bisherige Obmann Dipl. Kfm. Janko Urant diese Funktion niedergelegt hatte. Die Elternvereinigung ürgierte beim Bundeskanzler u. bei den Bundesministern für Unterricht und Auswärtige Angelegenheiten den Baubeginn eines eigenen Gebäudes für das genannte Gymnasium. Das in Betracht kommende Grundstück wurde schon im Jahre 1964 zum Baugrundstück erklärt. Das Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt ist schon seit seiner Gründung im Jahre 1957 nur provisorisch im Gebäude eines anderen Gymnasiums untergebracht und auf ständigen Nachmittagsunterricht angewiesen, obwohl es bereits von 375 Schülern besucht wird.

OOO

Auf Einladung der Jägerschaft von Vransko in Slowenien wollten vom 11. bis 13. Dezember 60 Mitglieder und Sänger des Klubs der Jagdfreunde in Kärnten auf Besuch in Vransko, wo sie ein Konzert Kärntner slowenischer Volkslieder vortrugen und an einer Jagd auf Wildschweine teilnahmen.

OOO

Der Slowenische Schulverein in Klagenfurt hielt am 18. Dezember seine Jahreshauptversammlung ab. Bei der Wahl des Vorstandes wurde Dr. Miri Zwitter zum Vereinsobmann gewählt. Der Verein unterhält als Eigentümer das slowenische Studentenheim in Klagenfurt und die slowenische Landwirtschaftsschule in Podravlje-Föderlach.

OOO

Am 30. Dezember hielt der slowenische Christliche Kulturverband in Klagenfurt seine Jahreshauptversammlung ab. In einem Schreiben an den Bundesminister für Unterricht forderten die Teilnehmer die Einführung des Vormittagsunterrichts am Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt und unterstrichen dabei die Notwendigkeit des ehestigsten Baubeginns für ein eigenes Gebäude für diese Schule.

Slovensko prosvetno društvo „Danica v Št. Vidu v Podjuni uprizori v nedeljo 16. januarja 1966 ob pol tretji uri pri Voglu v Št. Primožu igr

Begunka

V odmorih glasbeni vložki.

KOLEDAR

Petek, 14. januar: Hilarij
Sobota, 15. januar: Pavel
Nedelja, 16. januar: Marcel
Ponedeljek, 17. januar: Anton
Torek, 18. januar: Priska
Sreda, 19. januar: Marij
Četrtek, 20. januar: Fab. in Seb.

Občinski sveti obravnavajo
pereče probleme prebivalstva

Izgleda, da po naših krajih po malem le mineva čas, ko je bila uprava občine eno, občani pa drugo. Zadnja leta občinski sveti ne prireajo le javnih sej, kjer ima vsak občan dostop, marveč pričenjajo tudi po tisku prihajati poročila o poteku teh sej in o vprašanih, ki jih obravnavajo. Tako je tudi prav, kajti občinski sveti so izvoljeni od ljudstva in so tudi njemu odgovorni, nikakor pa ne osebnim težnjam tega ali onega. Pričujoče poročilo o seji občinskega sveta mestne občine Pliberk je v vrsti poročil, ki smo jih že imeli priložnost objaviti, nadaljnji primer obveščevanja občanov. Kakor je to potrebno. Želimo samo, da bi bilo to poročilo nova spodbuda za naše dopisnike iz drugih občin k podobnemu objavljajanju poročil o občinskih vprašanjih.

PLIBERK. — Na zadnji seji v letu 1965 je občinski svet obravnaval vrsto tekočih vprašanj, s katerimi hočemo seznaniti občane naše občine. V glavnem so se ta vprašanja nanašala na nakup in prodajo zemljišč in na občinske gradnje. Od Janeza Skutlna v Podkrajju je občinski svet sklenil kupiti zemljišče v izmeri 468 m² in na njem postaviti garažo za poštni avtobus, ki vozi od tam dnevno čez Kazaze v Velikovec. Kvadratni meter zemljišča je stal 22 šilingov, gradnja garaže pa je bila poverjena domačim obrtnikom Krof, Micheu in Šipeku. Od slovenske zadruge primenljano zemljišče je bilo proglašeno za javno zemljišče. Po njem bo občina zgradila cesto k stanovanjskemu bloku »Neue Heimat«, ki ga bodo pričeli med sedanjem zadrugo in železniško postajo letos graditi. Občinski svet je tudi sklenil prodajo nekaterih občinskih stavbenih zemljišč, zakar so se kot kupci prijavili Uršula Brenčič iz Šmarjete, Ana Piber, Janez Pristounig in Kurt Nevert iz Pliberka, Marija Piko iz Belšaka, dr. Marko Dumpelnik iz Globasnice in Marija Trampuš iz Doba, Kupce je obvezal, da morajo stanovanjske hiše zgraditi tekom petih let, drugače ima občina pravico, da po isti ceni kupi zemljišča nazaj. Kvadratni meter teh zemljišč stane 25 šilingov. Za isto ceno bo občina prodala tudi zemljišče stanovanjski zadrugi »Kärntnerland«, ki bo ob Libuškem cesti gradila devetstanovanjsko poslopje za oficirje in podoficirje vojaškega taborišča v Pliberku. Zastopnikom ljudske stranke se je zdela cena v tem primeru previsoka.

Druga skupina sklepov se je nanašala na šolstvo. V Šmarjeti na Tomaževem zemljišču, ki ga je kupila bivša občina Libuče, gradi občina enorazredno ljudsko šolo. Zaradi mesta, kjer naj bi šola stala, je bilo veliko hrupa. Nekateri so jo hoteli imeti pri cerkvi, drugi v dolini Reke, tretji pa so bili sploh za to, da bi se šolarji vozili z avtobusom v pliberško šolo. Končno je zmagala razsodnost, da je za otroke najboljša, da se vzgajajo v svojem domačem okolju. Šola občina že gradi, gradbena dela so bila poverjena mlademu stavbenemu mojstru Vodivniku iz Vogrč za 735.132 šilingov.

Na področju šolstva je občinski svet uredil tudi službeno razmerje s čistilkami šol. Značilka šole v Šmarjeti dobi s stanovanjsko doklado vred mesečno plačo 480 šilingov in je socialno zavarovana. Po enaki

podgotbi je poskrbljeno tudi za čiščenje šole na Komeljskem vrhu, čistilki šole pri Božjem grobu pa je zagotovljena mesečna plača 1710 šil.

Nadaljnji sklepi občinskega sveta so bili: Na občinskem posestvu pri Mertelnu v Šmarjeti posekani les se proda firmi Leitgeb v Sinči vasi, ker je stavila najugodnejšo ponudbo. Kmetom se povrnejo celotni stroški za škropila proti krompirjevemu hrošču in se v ta namen porabi najemnina za lov. Za poplavljenice pripeva občina 10.000 šilingov v »Kärntner Nothilfswerk«. Gospa Gabele je dobila enkratno odškodnino 15.000 šilingov za razpoke na njeni hiši, nakar je podala pismo izjavo, da od občine nima več nobenih za-

V a b i l o

V nedeljo 16. januarja 1966 ob 1/3. uri popoldne bodo igralci iz Bilčovsa v farni dvorani v Št. Ilju uprizorili igr

MATI IN SIN

K številni udeležbi vabljeni vsi prijatelji slovenske besede.

IZ ŽELEZNE KAPLE:

Tako botrinstvo odklanjamo

Kakor druge šole po naših krajih, je pred božičnimi prazniki tudi našo glavno šolo obiskala delegacija „Akademische Burschenschaft“. K nam je prišla delegacija omenjenega združenja na montanistični visoki šoli v Leobnu, ki ima botrinstvo nad to šolo, in je obdarila šolarje. Tako daleč vse lepo in prav. Kar pa je počela delegacija na predvečer, bi moral pravzaprav raziskati državni tožilec.

Omenjena petčlanska delegacija se je po obisku več gostiln nazadnje ustavila v gostilni Weizer. V teku popivanja je pričela prepevati nacistične pesmi, kakor „Deutschland, Deutschland über alles“ in „Es zittern die morschen Knochen der Welt vor dem großen Sieg“. Take in podobne pesmi so člani delegacije prepevali ob navzočnosti orožnika, ki je na razumljive ogorčene zahteve navzočih domačinov, naj napravi konec takim izgreedom, skušal razgrajati samo dobrohotno pomirilo. Šele ko je ogorčenost domačinov dosegla višek in ko so ti zakasneli nacistični „junaki“ čutili nevarnost, da bodo domačini sami obračunali z njimi, so se prav hitro zgubili v temno noč.

Upamo, da bo to, kar so ti čudni in nezačarani „botri“ videli in spoznali v Železni Kapli, zadostovalo, da se po naših šolah ne bodo več pokazali. Mi jih odklanjamo. Naj ostanejo tam, od koder so prišli, naše pod nacizmom tako težko trpeče ljudstvo pa naj puštiljo končno pri miru.

Dr. Ferdo Miler

V nedeljo je v Grazu preminul naš dolgoletni odvetnik dr. Ferdo Miler v častiljivi starosti 92 let. Z njim je naše vrste za vedno zapustil mož, ki smo ga v letih, ki je imel v Celovcu svojo odvetniško pisarno, poznali kot odločnega narodnega tribuna ter priljubljenega očetovskega svetovaleca in zagovornika, ko smo z njegovo pomočjo iskali pravico.

Dr. Ferdo Miler se je rodil 21. aprila 1874 v Borovljah kot sin puškarskega mojstra. Po gimnaziji v Celovcu je študiral prava na Dunaju ter po sodnijski praksi v Mariboru je leta 1907 odprl v Celovcu svojo odvetniško pisarno in jo vodil do leta 1919, ko so jo nemški nacionalistični nestrpnosti docela demolirali. Nato se je preselil v Maribor in tam odprl svojo pisarno, ki pa jo je moral zapreti, ko so ga nacisti izgnali v Srbijo. Toda svojih domačih krajev in ljudi ni mogel pozabiti. Vedno je gojil željo, da bi se spet lahko vrnil na Koroško, da bi prišel med svoje ljudi in jim pomagal v njihovih težavah. Ta želja se mu je izpolnila šele v pozni starosti leta 1954, ko je spet lahko v Celovcu odprl svojo odvetniško pisarno. Ko je končno po 90 letih starosti lahko stopil v pokoj, se je preselil v Graz, kjer živijo njegovi družinski sorodniki. Tam je v nedeljo za vedno zatisnil svoje blage oči v torek pa so ga izročili materi zemlji. Na njegovi zadnji poti ga je med drugimi spremljal tudi predsednik ZSO, dr. Franci Zwitter, njegov naslednik kot odvetnik v Celovcu.

Z dr. Milerjem je ugasnilo življenje in prenehalo biti srce, ki je vsa dolga desetletja bilo le za svoje ljudstvo in ga ljubil ob vsakem svojem utripu. Bil je več kot odvetnik, od mladih let naprej je bil učitelj svojega ljudstva. V mladosti je bil skoraj povsod, kjer so se zbirali naši ljudje, povsod je bil med njimi, jim govoril, jih učil, spodbujal in kazal pot k napredku. Oglašal se je po časopisih in nekaj časa izdal tudi list »Korošec«. Prišel je — kakor je sam večkrat dejal — iz ljudstva ter je živel in delal za ljudstvo. Takega smo ga lahko spoznali tudi mlajši, ko je na stara leta spet živel med nami in nas očetovsko spodbujal. Tak nam bo ostal v svetlem spominu tudi po smrti.

Ko spoštljivo obujamo spomin nanj, izražamo istočasno naše globoko sožalje njegovi žalujoči soprogji v imenu vseh, ki so ga poznali in ljubili, ker jim je bil vedno dober.

V a b i l o

Slovensko prosvetno društvo Radiše ima v torek 18. januarja 1966 ob 7. uri zvečer pri Mežnarju na Radišah svoj

OBČNI ZBOR

katerega dnevni red obsega poročila, volitve odbora in razno.

Po občnem zboru bomo poslušali magnetofonske posnetke pevskih zborov SPZ in plošče slovenske narodne glasbe ter gledali kratkometražne filme.

Odbor

Razočarani katoliški mladini v tolažbo

Anonimni pisec članka »Ob napadu na Katoliško mladino« v Našem tedniku — Kroniki od 30. decembra 1965 je našel v kritični beležki v Slovenskem vestniku od 17. decembra 1965 predvsem »mrzno podpisane F. L.« do Katoliške mladine. Čudno je, s kakšnim zadoščenjem je bilo to ugotovljeno. Ob tem globokem spoznanju »cinčnega sovraštva nekaterih od vseh, kar je katoliškega«, pa ostane vendarle še marsikaj nerešeno.

Po vsem tem šele razumem, zakaj n. pr. kritiziramo umetniške razstave po galerijah: zato ker nam mrze; zdaj mi je jasno, zakaj s kritično besedo spremljamo slovenske prireditve in vse kulturne dogodke: ker nam mrzijo. Zdaj uvidim, zakaj se politiki in ekonomisti prizadevajo za izboljšanje gospodarskega položaja, za razvoj nerazvitih krajev. Zdaj se zavedam, zakaj pridigujejo po naših cerkvah o našem resda počasnem krščanstvu, zakaj se slovenski narodni zastopniki ne strinjajo z manjšinsko politiko tega ali onega državnika.

Med pridigo za Novo leto je naš župnik omenil naslednje: »Na Vzhodu, v Aziji, sta praznik sv. Jožefa in praznik sv. Petra in Pavla še zapovedana praznika. Pri nas, v tako poudarjeno »katoliški« Avstriji, nista več!« — Kako daleč smo še oddaljeni od pravega krščanstva, se zaveda, če prisluhnemo bese-

dam anonimnega pisca, ki se je poslužil Našega tednika — Kronike. Mogoče bo naš župnik v doglednem času deležen podobnega odmeva užaljenih kristjanov širom po Avstriji? Vsekakor bi tak odmev zahtevala doslednost.

Osebnim nisem vpisan član Katoliške mladine niti ne slovenske mladine, pač pa sem član koroške kritične mladine. Dejstva, da živimo v demokraciji, mnogi še niso vzeli na znanje. So še vedno ustanove in ljudje, ki mislijo, da so nedotakljivi. Demokracija daje vsakomur pravico do svojega mnenja ne samo doma med štirimi stenami, temveč tudi na odprtih forimih. Demokracija zahteva navzočnost, enakopravnost in spoštovanje vseh deželanov, ali po besedah Pavla VI.: »Nihče naj ne bo nad drugim« (iz lanskega govora pred OZN). Zato anonimnemu piscu ne bomo metali pod noge polen, kot so »mrznja«, »sovražstvo«, »farizejstvo« in podobno, ker je to nedemokratično. Take besede bi morale že davno izginiti iz besednega zaklada katoličanov!

V mojem dopisu Slovenskemu vestniku ni šlo za popis akcije, za poročilo o njenem poteku. Šlo je kratko za vtis, ki ga je poziv 5. decembra ustvaril pri velikem delu ljudi. Šlo

je za pomanjkljivost, ki jo Katoliška mladina, kot se je pokazalo, ni pripravljena korigirati. Za pomanjkljivost, da je bil omenjeni poziv jasen mogoče članom Katoliške akcije, izvenstoječim je bil nejasen, nerazumljiv, nesrečno formuliran, tako da ni prepričal. Zato ni merodajno, da je anonimni pisec odkril ob njem le »napake« in »grehe« podpisanega »F. L.« (človek bi mislil, da so njegova osebna zaveda in ne zadeva katoliškega časopisa!), ni merodajno, da so padale sodbne in tudi ni merodajno, ali se je »pisec F. L.« pozanimal za podrobnosti te akcije ali ne, merodajna je nejasnost poziva, ki jo je zbudil pri nečlanih Katoliške mladine.

Sicer pa se tudi anonimni pisec ni »pozanimal« in mnogim drugim se ni zdelo vredno, da bi vrste v Slovenskem vestniku razumeli, kot je bilo treba. In tudi kar tiče sloga, se neznani avtor »Ob napadu« prav tako ne more ponašati, da ni cinčen. Čemu torej takšni manevri?

Nerazumljivo je, zakaj se mora prav Katoliška mladina tako krčevito otepati »napadov«, zakaj smatra vsako kritično pripombo proti njej za »sovražni napad«. Zdi se, da imajo nekateri kristjani že psihozo, ker se ču-

tijo povsod preganjane. Ali stoji Katoliška mladina na tako šibkih nogah (da je potrebna tolikšnega varstva in obzira), ali pa je hotela obesiti svoja dejanja (ki o njih eksistenci »F. L.« niti z besedico ni podvomil!) na veliki zvon. Čemu tolikšna užaljenost, če pa je pravica in resnica na strani Katoliške mladine? Tudi Katoliška mladina ne bo mogla mimo dejstva, da mora neko večje poglavje v zgodovini pričeti s samokritiko — in ne z zunanji akcijami!

Zdi se, da daje Katoliška mladina prednost velikim zunanjim akcijam pred notranjimi akcijami. Takšna notranja akcija bi bila, da bi katoličani — stvarno in disciplinirano — na Koroškem začeli upoštevati vse upravičene kritične namige, ki tičejo njihovega dela, ne glede na to, ali jih prinaša »Nedelja« ali »Slovenski vestnik«. Da smo od tega cilja še vse preveč oddaljeni, o tem je anonimni pisec rajši molčal.

Ce se danes Katoliška mladina ponaša, da je »vsa javnost priznala« njene uspehe pri akciji »boj proti raku«, pa se bo teže ponašala z uspehom pri akciji »roko na srce«. Ob dopisu v Slovenskem vestniku bi imela priložnost za to.

F. L. ali

(za liste, ki jim je potrebno imen-
da si morejo ustvariti sodbo)
Florijan Lipusch

Abunuvasovo izgnanstvo

ETIOPSKA PRAVLJICA

Nekoč je v Etiopiji živel mladenič, imenovan Abunuvas, znan po svoji zvijačnosti.

Stari ljudje govorijo, da se je nekega dne odpravil na dvor vladarja, Negus imenovanega.

»Videti si močan, mladenič,« je dejal Negus, »postal boš moj stražar.«

Nekega dne se je Negus odpravil na potovanje in zabičal Abunuvasu, naj čuva ograjo. Ta je nekaj časa stražil, a postal mu je dolgčas, tembolj, ko je slišal enakomerne zvoke glasbe s plesišča. Še enkrat je premislil naročilo vladarja: »Čuvaj ograjo!« je ta dejal. Ni pa naročil, naj ne hodi plesat. Izruval je ograjo in jo odnesel na plesišče. Preživel je noč plesoč in pojoč in ko so prvi žarki oblili nebo, se je vrnil v palačo, noseč ograjo. A med njegovo odsotnostjo so vanjo vlomili roparji in pobrali mnogo dragocenosti.

Ko se je Negus vrnil, je bil jezen. Poklical je predse Abunuvasa. Ta pa se je poskušal opravičiti z besedami: »Vaše veličanstvo, zabičali ste mi, naj čuvam ograjo. To sem nesel na plesišče in jo čuval do zore.«

A Negus mu ni odpustil, temveč velel služabnikom, naj ga zakopljajo do vratu v zemljo, za eno noč in ves dan. Ti so to storili in Abunuvas je prestal noč zakopan do vratu.

Zgodaj zjutraj je mimo pripeljal trgovec svoje kamele ter vprašal, kaj se je zgodilo Abunuvasu. Ta si je kaj hitro izmislil primeren odgovor. »Veličanstvo je velelo svojemu osebnemu zdravniku, naj me pregleda zaradi bolečin v hrbtu. Spoštovani zdravnik mi je priporočil to zdravilo — biti zakopan v zemljo.«

Trgovec, ki je tudi imel razbolel hrbet, je prosil Abunuvasa, naj mu odstopi svoje mesto, v zameno za deset kamel. Zamenjala sta vlogi in Abunuvas je odpeljal kamele domov.

Opoldne so prispeli služabniki. Negus je velel prebičati trgovca, za katerega je menil, da je Abunuvas. Ko je svojo pomoto spoznal, je spustil ubogega trgovca in razglasil, naj se Abunuvas nemudoma vrne na dvor. Vendar ne sme biti ne oblečen ne slečen. Ne sme jahati konja, ne sme priti peš. Pred palačo se je kmalu zbrala množica ljudi, ki je hotela videti rešitev te uganke.

Abunuvas je prav kmalu prišel. Ni bil ne slečen ne oblečen. Bil je povit v ribiško mrežo. Ni ne jahal ne hodil. Eno nogo je imel zataknilo na stremenu, z drugo pa je hodil.

Negus je bil presenečen. Ko se je hrup med množico polegel, je spregovoril: »Bister si, mladenič, a neuporaben in nezanesljiv. Ne bom te kaznoval z izgnanstvom, ker si žalil dvor, pod pogojem, da nikoli več ne vidim tvoje obraza!«

S temi besedami je zaključil svoj nagovor in odšel.

Nekaj dni kasneje je Negus jahal skozi trg. Vsi ljudje so se mu spoštljivo priklanjali do tal. A glej! Človek na desni strani je mirno stal ter kazal Negusu hrbet. Kaj takega se v Etiopiji še ni zgodilo.

Stražarji so takoj privedli človeka, ki ni bil nihče drug kot Abunuvas. »Veličanstvo, vaš ukaz je bil ukaz, da ne smete videti mojega

obraza. Da ne bi kršil te zapovedi, se vam nisem priklonil kakor drugi.«

Vendar Negus ni mogel prenesti žalitve in zapovedal je Abunuvasu:

»Zapusti to deželo takoj. Ne zanima me, katero smer si izbereš. A tvoja noga ne sme stopiti na etiopsko zemljo. Če ne izpolniš zapovedi, te dam obesiti.« In Abunuvas je zapustil Etiopijo.

Nekaj tednov kasneje je bil v vasi semenj.

Kako se ženijo ptice

Na Valentinovo se pri nas ženijo ptice. Pa ne samo pri nas. Po vsem svetu se ženijo. Mi smo doma na ta veliki dogodek vsako leto pozabili. Nama s Štefom se je zdela to zelo velika škoda, ker bi pličjo gostijo midva le morala videti.

Tistega leta, ko sva potem res šla na pličjo gostijo, je naju mati o pravem času opozorila:

»No, dečki. Jutri se bodo ptice ženile.«

Tega zdaj nisva smela pustiti iz misli. Zvečer sva še vprašala sestro Marico, dosli starejšo od naju, če je res, da se plički ženijo. Rekla nama je mirno:

»Seveda se ženijo!«

Noči, ki je bila pred nama, nisva imela mirne. Lepo nama je bilo v postelji ob misli na pličjo gostijo. Škoda se nama je samo zdela, da nisva poznala boljših jedilnikov, ki bi nama na pličji gostiji prišli prav. Pri nas doma smo kuhali največ repo, krompir, zelje, in če še omenim, da smo dvakrat ali trikrat na leto pekli jabolčne zavičke, je bilo konec vseh naših dobrot.

»Na mizi, kjer se bodo gostile ptice, bova našla vse, kar nama bo srce poželelo,« sem pravil Štefu.

»Miz sploh ne bo,« je menil. »Jedila bodo

Smrt in drvar

Stari drvar se je veliko naučil v življenju. Od hudih skrbi in naporov je bil življenja že sit. In ko je nekoč nesel težko butaro vej, je glasno vzdihnil: »O, smrt, smrt, kdaj boš prišla!«

Zdajci smrt stopi predenj. »Zakaj si me klicali!« ga vpraša.

Prestrašeni drvar odgovori s tresočim se glasom: »Klicati sem te, da bi mi pomagala dvigniti tole težko butaro na ramo, potem pa spet šla dalje po svoji poti.«

Bodi življenje še tako bridko, slovo od življenja je še bridkeje.

Mnogo ljudi se je zbralo in tudi Negus si je prišel ogledat sejem. A med množico spozna Abunuvasa.

Dvigne roko in reče:

»Sejem bomo prekinili zaradi neprijetne dolžnosti, ki mi jo veleva moja oblast. Pred nekaj tedni sem prepovedal Abunuvasu stopiti na našo zemljo. A ta je kršil moje ukaze in se spet pomešal med naše ljudi. Zaradi tega bo obešen.«

»Vaše veličanstvo,« je dejal Abunuvas, »vaše zahteve sem natančno izpolnil. Zapustil sem Etiopijo, kakor ste mi vi ukazali in odpotoval v Egipt. V svoje čevlje sem nasul egipčanske zemlje in se vrnil v Etiopijo. Od dneva, ko sem obul čevlje z egipčansko prstjo, nisem stopil na etiopsko zemljo.«

ptice postavile kar pod grmovje. Po tleh bodo po vsem Hrastu pogrnjeni beli prti.«

»Mesa na gostiji ne bo,« sem rekel spel jaz. »Ptice imajo premehek srce, da bi zaklale prašiča ali kokoš.«

»Mesa ne bo,« mi je potrdil Štef. Bodo pa bele štruce okrašene s papirnatimi rožami.

Tudi jabolčni zavički bodo morali biti. Predpasnik si bom že zjutraj, preden greva na gostijo, rahlo zavezal, da bom lažje pospravil čimveč dobrot.«

Druga dne sva se zgodaj zbudila. O pličji gostiji pa nisva marala nikomur nič povedati. V Hrastje sva šla bosa. Čevljev nisva imela. Da bi si jih sposodila od katerega brata ali sestre, nisva mogla, ker so šli vsak na svoje delo. Zemlja je bila zmrznjena in pokrita z močno slano. Na pličjo gostijo bi bilo seveda vredno iti, tudi če bi bilo treba gaziti sneg do kolen.

Gozd je bil bel. Ivje je na debelo pokrilo drevje in grmovje. Ko sva prišla v Hrastje, nisva videla nobene ptice. Iskala sva bele prte, pogrnjene pod grmovjem, na katerih naj bi bile dobrote, pa jih tudi nisva našla. Prehodila sva vse poti, ki sva jih dobro poznala. Še celo zmrznjene struge sva oblezla.

Iz nekega grma je zlezel pliček. Prevzelo naju je v hipu veliko veselje. Se nama je le nasmehnila sreča, sva si mislila. Vejica se je še gibala, ko sva pritekla zraven, o poticah pa ni bilo nobenega sledu.

Nisva mogla več vzdržati. Tako naju je zeblo, da sva morala domov.

Ko sva se stisnila doma k peči, je prišla v sobo Marica. Videla je, da sva bila premrzla.

»Kaj je z vama?«

»Pličjo gostijo sva iskala, pa je nisva našla,« je dejal Štef.

Marica je osupnila. Nekaj časa je naju gledala.

»Najbrž imajo ptice gostijo kje v večjih gozdovih, kamor vidva ne moreta. Ko bosta velika, jo bosta našla.«

Ferdo Godina

Medvedove sanje

Bukev v zasneženem logu burja grize do kosti. A pod bukevijo v brlogu mirno očka medved spi.

Zvil se je kot muc na peči v dve gube in zasmrčal. Prav je storil — ni kaj reči, kaj bi zdaj okrog hlačal.

In medtem ko v snu se smeje zajčku, ki zdaj hodi bos, ko moli izpod odeje le oči in moker nos.

sanja svoje zlate sanje o medenki, ki zori in kako v čebelje panje vika smrček do oči.

Liže se, presladko liže in obira bruske z vej, pleza k vrhu, vedno bliže, a ko pride v vrh — ojej —

iz goščave se prikrade lovec in ga ustrelj... Medved splaši se in pade in iz sanj se prebudi.

Glej, hudimana, si pravi, kaj me ni zares ubil? Glava zdrava, udje zdravi — torej sem še zmeraj živ?

Vendar ves preplašen steče ven v prečudno beli log. Kaj pa naj bo to, si reče, mar je že pomlad okrog?

Kajpak, tu ni kot v brlogu ali kakor v sanjah prej, tu namesto bruske po logu sneg visi nad glavo z vej

in tam v zraku, kjer čebele so brenčale prej okrog, plešejo snežinke bele in mežikajo v brlog...

Medved gleda in si pravi: nak, jaz nisem čisto zdrav, v tej moji stari glavi brčkone ni nekaj prav,

najbrž sem pijan od meda, pa se mi tako vrti — še najbolje za medveda je takrat, ko zasmrči,

no, zato pa spet zaspimo, dokler je tak čuden svet. S tem si mačka prepodimo, glavo spravimo spet v red.

Lojze Krakar

VLADO FIRM:

Uskoška nevesta

31. NADALJEVANJE

Od gospodarskega poslojpa sem pa je prihajal vojvoda. Leščerba, ki jo je držal v rokah, je nihal sem ter tja. Ko je zaslišal korake po škripajočem pesku, je dvignil leščerbo in presenečeno obstal.

»Pozdravljen, Jure!«

»Mirno noč, vojvoda. Tebi in Živil!«

»Vračate se, vračate se, Jure živi in zdravi. Turčin, kot vidim, ti ni odsnel glave.«

»Ni in ne bo, vojvoda.«

»Le v hišo stopi, v hišo, da prigrizneš, za konja poskrbe moji.«

Zadrugarji okoli podolgovate mize so pridno zajemali iz široke lončene skleda. Čmokaje so vsi povprek vpraševali, da jim je Jure v eni sapi komaj odgovarjal. Kup rumenih koruznih žgancev se je vidno manjšal, mastno mleko je kar pljuskovalo čez rob na mizo. Živa, ki je rdečih lic sedela na Juretovi levi, ga je molče poslušala. Čutila je, kako njegovi pogledi drse čez njen obraz. Ko je prišel do besede vojvoda, se je Jure nemalo začudil vojvodovi novici, da se s hčerko preselila z novimi uskoškimi pribežniki v mirne kraje dravske doline.

»In tvoje posestvo, vojvoda, ga kaniš kar pustiti v nemar?«

»Ne, ne fant,« se je gromko nasmejal vojvoda. »Dobe ga moji zadrugarji ki ostanejo tukaj. Tam preko Drave pa

si z drugimi postavim nov dom.«

Jure je pogledal zdaj vojvodo zdaj Živo, ki si je v zadregi stiskala prste. Zadrugarji pa so se muzali, ko so opazili Juretove poglede in Živino zadrego. Drug za drugim so siti odlagali lesene žlice in kramljaje odhajali spat.

»Živa, če se ti ne dremlje, pojdiva za hišo v sadovnjak, da se sprehodiva in ohladiva,« je Jure predlagal Živi, ko je vstala izza mize, da pospravi posodo.

Vojvoda si je zavihal brke in jima dobrodušno prikimaval.

»Lepa noč je, polna zvezd,« je še pristavil in odšel v drugo sobo.

Posoda je bila kaj urno pomita in pospravljena in ko je iz Juretovih šapastih rok zdrsnila velika lončena skleda na fla in se s treskom razletela, je Živin smeh pregnal njegovo nejevoljo.

»Oh, Jure, bolje znaš rokovati s sabljo kot s skledo,« ga je podražila Živa.

Sedela sta na neobtesani klopi v sadovnjaku pod dolgimi vejami vrbe žalujke. Od potoka, ki je klokotal blizu njiju v sadovnjaku, je pihal prijeten hlad. Roka, s katero je Jure oklepal njena ramena, se ji je zdela težka. Rahlo se je odmaknila.

»Živa,« je prekinil molk Jure, »z očetom se preselila na Štajersko. Mnogo vas pojde.«

»Tam si postavimo nove domove, Jure,« je komaj slišno odgovorila Živa. Gledala je njegov obraz, ki ga je v temi komaj razločevala.

»Z vami pojdem, Živa.«

»Z nami pojdeš, Jure?« se je začudila Živa. »Zakaj? In kaj poreče Tudor, tvoj gospodar, vojščak si.«

»O, pomenim se z njim, Živa. Tudi tam so potrebni vojščaki. Zakaj, vprašuješ. Živa, kaj hitro se staram. Brez doma sem, toda postavim ga sam. Mislim sem nate in...«

Jure je vstal, jo prijel za brado in komaj slišno vprašal: »Živa, mi hočeš postati žena!«

Zadržal je dih in se naslonil na drevo, ki se je krivenčilo za klopjo. Živa je še vedno molčala in njeni prsi so se igrali z debelimi kitami, ki so ji padale na prsi.

»Vojvoda, očeta poprosim, da se vzameva, Živa. In ti molčiš?«

Živa je vstala, si popravila obleko, ki jo je močni veter tako rad vzdigoval, in stopila k Juretu. Položila mu je roko na ramo in rekla:

»Jure, če misliš, da ti bom znala pripravljati medico in stikati platno za bele robače, povprašaj očeta.«

Jure se je sklonil. Njegove močne roke so jo prijele okoli pasu in jo stisnile, da ji je vzelo sapa. Ko se je z glavo skoraj dotaknila zgornjih vej, je razposajen vrisk presekala jesensko noč. Prav počasi jo je Jure posadil na klop.

»Živa, ali res?«

»Res,« je komaj slišno odgovorila in utrgala vejico, ki je visela preko njene glave in jo ščegetala po razgretem obrazu.

»Živa, če oče še ni legel, stopiva k njemu, hočeš?«

»Pojdiva, Jure,« je živahno dejala Živa in ga prijala za komolec.

Ko sta z ramo ob rami stopala po peščenem dvorišču, so se izza hiše pripodili psi in se jima dobričajoče metali okoli nogo. V skupni sobi je vladala gosta tema. Le ozek pramen slabotne svetlobe je kradoma prihajal skozi rezo zapaha. Ko sta se dotipala do vrat z roko v roki, sta se spogledala.

»Vojvoda še ni legel,« je zašepetal Jure in jo stisnil za roko.

Stara vrata so zaškripala in v temi sta zagledala ob medlem siju leščerbo očeta za mizo. Zamisljen si je z ro-

Izdatne juhe - za zimski čas

Veliko ljudi je, ki se nikakor ne morejo navdušiti za juhe. Pametna gospodinja jih bo zato črtala z jedilnika v poletnem času in jih nadomestila s sadnimi sokovi, sadnimi in zelenimi solatami, v zimskem času pa, ko telo potrebuje več in bolj kalorično hrano, jo bo morda rešil iz zadrege, ko si bo belila glavo, kaj naj pripravi za večerjo, prav krožnik goste izdatne juhe.

STARA ANGLEŠKA JUHA

Večji kos nenasekanega govejega repa operemo, pokapljamo z nekaj kapljicami kisa in boljšega belega vina ter z nožem razrežemo po vretencih. Sekanje raje opustimo, ker se sredinska kost preveč razdrobi in koščice težko izločimo. Kose repa naložimo v porcelanasto skledo in potresemo z žličko brinjevih jagod, ščepecem timijana, 3—4 nageljnovimi žbicami, nekaj zrnj popra in pimenta, 3 listi lovorja, malo soli in narezano večjo čebulo ter strokom stlačenega česna. Vse dobro premešamo in pustimo na hladnem čez noč.

Naslednji dan narežemo 15 dkg prekajene slaninane na drobne kocke, jo močno segrejemo in nanjo naložimo kose repa, ki jih z vseh strani rjavo pečemo. Meso pomaknemo na stran kozice, maščobo potresemo z moko, malo popražimo, zalijemo s skodelco hladne vode in razmešamo. Pridenemo vse dišave iz marinade, 2—3 litre vroče vode in juho kuhamo na slabem ognju, dokler se meso zmehča. Posebej dušimo na maščobi 2 dreča korena, korenino peteršilja in gomolj zelene — vse narezano na drobne kocke. Ko je zelenjava že na pol mehka, dodamo nakockan krompir in še malo pražimo.

Kose repa poberejo iz juhe, juho precedimo in vložimo dušeno zelenjavo ter meso. Juho izboljšamo s paradižnikovim sokom, jušno kocko in nekaj žlicami belega vina. Ko juha še nekoliko prevre, jo serviramo.

SKANDINAVSKA JUHA

Veliko čebulo drobno sesekljamo, prepražimo na maščobi in dodamo na kocke narezane korenine peteršilja, zelenjave in 2 korenčkov. Primesamo na rezance narezan do-

bro opran por in glavo ohrovtu ter dušimo počasi do mehkega. Vmes po potrebi zalivamo z juho ali vodo.

Medtem kuhamo v drugi posodi prekajeno svinjsko kračo. Ko je meso mehko, juhi poberejo odvečno maščobo in juho precedimo na dušeno zelenjavo. Če je juha prerodka, zakuhamo vanjo za oreh velike zdrobove kroglice, ki naj počasi vro 10 minut. Tik pred serviranjem dodenemo s krače obrano in na primerne kose narezano meso. Namesto krače lahko uporabimo tudi prekajene klobase, ki jih kuhane narežemo na debelejšje kolobarčke.

SVICARSKA JUHA

Slabše dele gosi ali puranca (glavo, vrat, perutnice, rebra in drobovino) pristavimo v vodo s polovico sveže repe, polovico glave ohrovtu, pol kilograma olupljenega na pol prezezanega krompirja in soljo. Bel fižol ali fižolico, ki jo poprej mehko skuhamo, pripravimo na kockah slaninane in tudi dodamo zelenjavi, ko je že mehka.

Nato juho odcedimo, odberemo meso, zelenjavo naložimo v pomaščeno posodo in jo pokrijemo s tankimi rezinami belega kruha.

Na vrh nadevamo kosme surovega masla, potresemo nariban parmezan in prelujemo s 1/4 litra sladke ali kisle smetane. Jed v pečici prepečemo in serviramo k juhi, ki smo jo poprej odcedili in vanjo narezali gosje ali puranovo meso.

ČESKA JUHA

Krompir narežemo na kocke, solimo in mehko skuhamo. Kuhanega pretlačimo in juho začnimo z majaronom, stlačenim česnom, poprom in naribanim muškarnim oreščkom.

Posebej dušimo na maščobi na rezance narezano korenje, zeleno in peteršilj ter nekaj listov svežega zelja. Skoraj mehki zelenjavi dodamo oprane očistene in narezane gobe — lisičke, ali mešane vrste — okus izboljšamo z narezano prekajeno slanino in juho zagostimo z malo prežganja.

V zimskem času lahko sveže gobe nadomestimo s suhimi, ki jih pred uporabo dobro operemo in namočimo za dve uri v hladno mleko. Mleka naj bo le toliko, da gobe prekri-va. Mleka, v katerem smo gobe namakali, ne zavrzemo, ampak ga skupaj z gobami dodamo juhi.

Med krepki živce

ko so ga pridobili:

Najbolj pogosto kupujemo med, ki so ga strojno iztisnili iz satja. Ta med je popolnoma brez satja.

Bolj redko pridobivajo med, ki ga čebelar izliše iz satja in mu primeša cvetlični prah.

Kakor dobre mešanice kave ali čaja, je mogoče sestaviti tudi mešanice medu, ki imajo posebno mil ali močan okus.

Naj bo trden ali tekoč, vsak dober med se sčasoma zgosti. Samo popolnoma svež je tekoč. Nekatere vrste medu se skristalizirajo že v nekaj dneh, druge potrebujejo za to tudi nekaj mesecev. Kdor ima raje tekoč med, ga naj v posodi s toplo vodo previdno segreje, toda ne nad 40 stopinj!

Med je zdrav zaradi vitamina B in C in ker vsebuje fosfor, kalcij in železo. Ker ima visok odstotek grozdnega sladkorja (70 do 80 odstotkov), je lahko prebavljiv tudi za otroke in za ljudi z občutljivim želodcem. Kadar smo trudni in oslabljeni, nas poživijo le žlička medu. Med tudi pomirja živce: namesto uspalnega sredstva popijte, preden gresite spat, kozarec prekuhanega, mlačnega vode, v kateri ste raztopili čajno žličko medu. Kozarec vročega mleka z medom olajša kašelj, pri vročini pa med mobilizira odporne sile telesa.

Med hranite v dobro zaprti lončeni ali stekleni posodi, najbolje na temnem, hladnem prostoru. Če je med odprt, se navzame vlage in zaprašja, postane voden in začne vreti. Med zajemajte zmeraj z leseno ali srebrno žlico, ker se jekleni noži in žlice ne ujemajo s kislim medu.

Umetnost sprostitve

Sodobni človek se mora naučiti premagovati napetosti vsakdanjega življenja, sicer le-te njega premagajo. Biti mora kakor drevo v vetru in se upogniti pred vsakim sunkom ali pritiskom in se zopet vzravnan po končanem viharju.

Svojega duha si naj sprost ob misli na mir, počitek in molke. Zamisli naj si miren ribnik sredi šepetajočih brez in svojo notranjost naj skuša uskladiti z umirjenim napevom narave.

Stremi naj za notranjo razigranostjo, da si tako obrni sproščenost v vrtincu zaposlenosti. Doseže jo tako, da posnema dečka, ki se sonči na obali, ali ribiča na morju.

Pomaga naj si z gibanjem, potovanjem, športom in telovadbo, z delom na vrtu ali v drevnici, ker prinaša telesna utrujenost sprostitvev in dobro spanje.

Ker človek ve, da so zapletene življenjske razmere glavni vzrok napetosti, naj si smotrno uredi svoje delo, naj ga opravlja v pravilnem zaporedju in naj se loti samo enega dela hkrati.

Izogiba naj se razburjanju in izkorišču blagodejno moč glasbe za pomirjenje živcev. Odkril bo, da je smehljaj znamenje sproščenosti, zato ne bo kazal vedno resnega obraza, ampak se bo od časa do časa tudi smehljaj.

Vzel si bo čas za meditacijo in sledil Emersonovemu nasvetu: »Prestavi se v sredino toka moči in modrosti, ki je gibalo vsega, kar na njem plava, in brez truda te bo nosil k resnici, pravici in zadovoljstvu.«

Drobni nasveti

■ Prevelik zamašek zmanjšamo, če ga zdrgnemo s steklenim papirjem ali pa ga na spodnji strani v sredini nekoliko izrežemo.

■ Notranji usnjeni rob klobuka se hitro umaže. Zlahka ga boste očistile z mešanico desetih delov vode in enega dela salmijakovega cveta.

■ Dežnik boste dolgo časa ohranile, če vse kovinaste dele namažete z vazelinom, sušite na pol odprtega, blago najprej oščetkate, madeže izperete z milnico, ki ji dodate nekaj kapljic salmiaka, nato pa zbršete še s krpo, namočeno v čisti vodi.

■ Zavese iz čipke rumenkaste barve operemo in splaknemo v lipovem čaju.

■ Okenski okviri zaradi dežja in sonca počasi razpadajo. Vsaj enkrat na leto jih namažite s kuhanim lanenim oljem.

■ Slanino lažje režemo, če nož večkrat pomočimo v vročo vodo.

■ Špinača je okusnejša, če ji pridemo nekaj surovih listov.

■ Zasoljeno jed popravimo z nekaj koščki surovega krompirja, ki ga kuhamo z jedjo.

■ Seseklanemu mesu izboljšamo okus z nekoliko naribane limonine lupine.

■ Gobovi ali krompirjevi juhi izboljšamo okus s kislo smetano.

Krompir ne redi vedno

Na splošno prevladuje mnenje, da krompir redi, in to tudi velja, če ga pripravimo z velikim kosom svinjske pečenke, z ogljikovimi hidrati, stročnicami in podobnim. Toda od razvpitega krompirja lahko tudi shujšamo, namreč tedaj, če ga pojemo le en kilogram na dan. Skuhamo ga v neslani vodi in porazdelimo na dnevne obroke. No, tistemu, ki mu shujševalna kura ni potrebna, se bo zdelo to „brez vsega“ grozno.

Toda na to se kmalu privadimo, nam zatruje neka navdušena sodelavka, ki obožuje krompir; ima ga enkrat na teden na jedilniku in prisega na uspeh. Vsekakor pa moramo omejiti uživanje tekočine in se odpovedati tudi vsaki kapljici maščobe. Če pa ste zelo žejni, požirek mleka ne bo škodil.

Tudi ženam, ki nimajo debelostnih težav, krompir lahko koristi kot kozmetični pripomoček. Ko boste prihodnjič kuhale neolupljen krompir, dajte v lonec nekaj gomoljev več kot sicer. Ko se skuha, je tople zmečkajte, dodajte malo mleka in to zmešajte v gosto kašo, ki si jo namažite na umit obraz in vrat. To je poceni in učinkovita maska. Ko začutite na koži napetost, si obraz in vrat dobro izmijte. Rožnat in svež obraz bo plačilo za ves mali trud. Tiste, ki imajo zelo suho kožo, naj vzamejo namesto mleka olje.

Malo je žena, ki se pozimi ne pritožuje nad svojimi rokami! Tu in tam si jih za nekaj minut namočite v vodo, v kateri ste kuhale olupljen krompir. Tudi krompirjeva kaša je za hrapave, rdeče roke poceni lepoilno sredstvo.

kami podpiral glavo. Začuden ju je pogledal in vstal.

„Kaj pa je vaju prineslo v noči? Mar še nista legla?“

„Oče,“ je prva spregovorila Živa, „zmenila sva se.“

„Zmenila? Živa, kaj sta se zmenila?“

„Z nama pojde, oče, preko Drave.“

„Z nama?“

„Da, vojvoda,“ se je oglasil Jure, prijel Živo okoli pasu in stopil k vojvodi.

Za glavo je bil višji od njega. Dobrodušen smehljaj se je razlezel po vojvodovem obrazu.

„Hm, zmenila sta se. Torej odpelješ hčer in jo vzameš za ženo. Prav. Toda — ali boš tako dober gospodar in starešina kot vojščak?“

Vojvodove oči so se vprašujoče zazrle v Juretov obraz.

„Bom, gospodar,“ je veselo pritrdil Jure in pogledal Živo, ki je odpirala skrinjo.

„Sedaj pa brž na ležišča. Živa, ti v kamro, a ti, Jure ostane pri meni. Pomeniva se.“

Skoraj neslišno se je Živa izmuznila iz sobe. Oči so se ji smejale, ko je preskakovala škripajoče lesene stopnice.

Jutro je bilo hladno in nebo prepredeno z raztrganimi belimi oblaki. Na vojvodovem dvorišču je bilo že vse na nogah. V svinjaku so krulili lačni prašiči, v ovčji staji so se trkali mladi ovni, ob vaškem koritu pa so se gnelli žejni konji, hrzali in drug drugega odrivali. Uskoki so jim rahlo poživigavali in jim prigovarjali. Na travniku za vasjo, kjer je bil konjeniški zbor, so se že zbirali poveljniki oddelkov. Kacijanarjev in brambovski poveljniki sta se pripravljala, da zapustita uskoške konjenike in odjezdita s svojimi vojščaki proti Novemu mestu, ker je vojaški sel pozno v noči potkal n anjuna vrata. Poslalo ga je deželno poveljstvo v Ljubljani.

Jure je spočit in svež zajahal svojega Sivca. Živa, ki

je stala ob Sivčevi glavi, mu je dajala ostanke trde skorje, ki so se drobili pod močnimi rumenkastimi zobmi. Skrivoma se je ozirala na Jurela. Všeč ji je bila njegova samozavest. Kako vzravnan je sedel v sedlu. Poprej tega ni opazila.

„Živa, spusti uzdo. Moram na pol. Ostani mi zdrava, kmalu se vrnem. Pridita z očelom na Žumberk.“

„Jure, pohiti in čimprej se vrni,“ je Živa še za njim zavpila, ko je konj že oddirjal čez dvorišče na cesto.

Jure se je ozrl. Z Živinim krilom se je poigraval veter. Frfotaje je opletalo okoli njenih močnih nog. Prekrižanih rok je stala in zrla za dirajočim jezdecem, ki je kmalu izginil za prvim ovinkom. Ko pa je veter odnesel še odmev konjskega peketa, se je obrnila, si popravila zmružene lase in stekla v hišo.

V četverstopih je jezdila konjenica po cesti. Vsa cesta je bila polna. Godrnjaje so skakali redki pešci, ki so srečavali konjenico, čez cestni jarek v travo, da se izognje kopitom spočitih konj. Sonce pa je prav počasi lezlo za njimi. Orumenelo listje, ki ga je veter zanašal naokoli, je plašilo razigrane konje, ko jim je šušle priplesalo na mehke nozdrvi.

Na čelu pa je sam, zatopljen v prijetne misli, jezdil Jure. Povodec je prav ohlapno držal v rokah. Sivec je stopal umerjeno in prikimaval z glavo, kakor da razmišlja o istem kot njegov gospodar.

Naselja in vasi so ostajala za njim. Zopet so prešli konji v skok. V modrikasti daljini pa so se že prikazovali prvi obrisi žumberške graščine. Ko jih je Jure opazil, se je zravnil, si zasenčil oči in se zadovoljno nasmehnil.

„Hm, s Tudorjem se pogovorim,“ je mislil glasno. „Ne bo mi branil, dobro sem mu služil v konjenici. Oženil se je, tudi jaz se oženim. Ej, Živa. To je dekle. Zdrava in čvrsta kot moj Sivec,“ je zaključil svoj samogovor, ker

je Sivec nehote poskočil. Nehote ga je zbadel z velikimi ostrogami. „Da, tudi to je potrebno,“ je vzdihnil in potlepljal Sivca, da se je umiril.

Pred jahajočo konjenico je počasi vstajal grajski hrib. Že je bilo moč razločiti stražnika, ki je stopal po obzidju gor in dol. Jure je vzdignil roko. Takoj zatem se je oglasil rog, ki mu je odgovorila tromba z gradu. Konjenica je prešla v lahen dir.

Vse grajsko prebivalstvo je bilo zbrano na širnem dvorišču, ko je skozi široko odprta vrata prijezdila uskoška konjenica. Tudor, še nekoliko bledičen v obraz, je krepko stresel Juretovo desnico in ga odpeljal v sobano k staremu Vukmiru, ki se je hotel pogovoriti z njim o novici, ki naj bi popeljala Jurela v novo življenje.

000

V slavnostno okrašeni viteški dvorani so bili že vsi vojvode pribeglih uskoških rodov. Točaj je hodil od enega do drugega in točil medico ter jim po želji prilival vodo. Prej redkobesedni vojvode so postali zgovornejši. Na zgornjem koncu mize se je vzdignil sloki vojvoda in starosta braniborske zadrage. Potrkal je s pestjo po mizi. Ko je vse utišalo, je pričel s povzdignjenim glasom:

„Vojvode, vojščaki! Pripravljamo se na odhod v nove kraje, kjer je dovolj paše za našo živino in zemlje za naše zadrage. Na večeršnjem zboru uskoških rodov so nas vojvode pooblastili, da izberemo iz naših vrst najuglednejšega in najsposobnejšega vojščaka za novega glavarja štajerskih Uskokov.“

„Tako je, tako je,“ so pritrdjevali zbrani vojvode v zboru. „Najboljšega hočemo, najvrednejšega.“

Vojvoda je nadaljeval:

(NADALJEVANJE SLEDI)

Prst usode

L. B. DUNHAN

Dober dan! Ste vi gospa Sphink? — je ljubeznivo vprašal zastopnik zavarovalnice, ki je stal na hišnem pragu.

— Da, jaz sem. Ali se bojite vstopiti? — je odgovorila gospa Sphink z dostojanstvom stare gospodinje.

Zastopnika je povabilo nekoliko presenetilo, saj je bil vajen, da so ga sprejemali precej neprijazno, če mu ponekod niso celo pred nosom zaprli vrata. Nasmehnil se je in vstopil.

— Prosim vstopite v salon! — ga je povabila gospa Sphink.

Zastopnik si je izbral širok in udoben fotelj in se zadovoljen usedel. Toliko ga je prevzela želja po udobju, da je za hip pozabil na svojo dolžnost in na ženo, ki je stala pred njim.

Toda takoj se je zavedel in se presedel na stol, odkoder je mogel nemoteno opazovati gospo Sphink. Z gornjega nadstropja je bilo slišati hrup in ropot, kakor da bi se prepiral in pretepal cel trop otrok.

— Oprostite mi samo za trenutek, — je rekla gospa in se s svojim težkim telesom odzibala proti stopnišču, ki je vodilo v gornje nadstropje.

Sprva je samo malo zvišala glas, a ko je uvidela, da to ne pomaga, je zavpila tako močno, da je odmevalo po vsej hiši.

— Mirujte otroke! Ali hočete, da pridem gor in vas naučim pameti?

Hrup v zgornjem nadstropju se ni niti najmanj polegel, ko se je gospa Sphink vrnila k svojemu obiskovalcu.

— Tako, zdaj se lahko v miru pogovoriva.

— Seveda, — je pritrdil zastopnik, — sprejeli smo vaš dopis.

— No, da, — je rekla gospa. — Oglas v časnikih je bil tako vabljiv... Izrezala sem ga in odposlala po pošti, kakor je bilo natiskano.

Zelo nas veseli, da ste se tako hitro javili. Dovolite mi, da vas seznanim z novo vrsto zavarovanja, ki smo ga imenovali Prst usode. Menim, da je to najplemenitejše in najpotrebnejše zavarovanje, kar jih obstaja...

— Ropot z gornjega nadstropja je prekinil njegovo razlago. Otroci so treskali z vrati, med vikom in krikom so valili nekaj težkega po tleh.

— To so otroci, je hladnokrvno pojasnila gospa Sphink. Zastopnik se je nasmehnil in obzirno vprašal:

— Koliko jih je?

— Osem!

Neopazno se je nasmehnil in pripomnil:

— Lepa družina...

Gospa Sphink je preslišala njegovo pripombo in nadaljevala:

— Ali bi mi hoteli razložiti prednost vašega novega zavarovanja?

— Zajema vse nezgode in nesreče primere v hiši. Saj gotovo sami veste, kako v hiši preži nevarnost na vsakem koraku.

— Ali so vključene tudi nezgode, ki se pripetijo na dvorišču?

— Ne! — je priznal zastopnik in neodločno povsli glavo. Malo je pomislil. Če gospa Sphink zaradi tega detajla ne sprejme zavarovanja, mu bo slaba predla ker ne bo izpolnil norme. Pred očmi se mu je pojavil lik njegovega šefa in vedel je, kaj ga čaka. Pri tej misli se je zgrozil. Ni imel mnogo časa za razmišljanje, zato je za vsako ceno poskušal ustreči gospe Sphink.

— Dvorišče bi morda mogli vključiti kot dodatek k zavarovanju.

— To je lepo od vas, toda zdi se mi, da zavarovanje za nezgode v hiši za zdaj povsem zadostuje.

Zastopnik si je oddahnil. Takoj je izvel iz svoje aktovke tiskovine in nalivno pero.

— Bodite tako prijazni, gospa, in mi povejte nekaj podatkov... Ime moža, otrok...

— Lothar, Lothar Sphink.

— Je živ in zdrav?

— Daaa, — je nekoliko zategajeno potrdila gospa Sphink.

— A otroci?

— Osem jih je: Sabina, Serena, Sibila, Samuel, John in Stephen.

Sidney in Silvia sta dvojčka.

Vsi ti otroci so vaši?

— Da, vsi so moji, niso pa vsi od Sphinka. Bila sem poročena že prej.

— A tako... — je dejal zastopnik.

— Kolikokrat?

— Trikrat. Sphink je moj četrti mož.

Gospa Sphink je povedala to povsem mirno. Na obrazu ji je zaigral sladkoben nasmeh. Nato je nadaljevala svojo zgodbo:

— Moje življenje je tragedija; drama je sledila drami. Moj prvi mož je umrl zaradi nesreče s tovornjakom, ki je razvažal pivo. Z vozila se je skotalil sod in ga ubil...

— Zares strašna nesreča, — je sožalno pripomnil zastopnik.

— Oh, da, — je potrdila. — Da bi bila tragedija še večja, sem sama upravljala tovornjak...

Zastopnik je komaj prikril svojo prepadenost in vprašal:

— A drugi?

— Moj drugi mož, — je nadaljevala s piskajočim glasom gospa Sphink, — je žrtvoval svoje življenje za domovino. Bil je v vojski, prišel domov na dopust in postal žrtev nesrečnega naključja. Vadil se je v kleti v streljanju in usoda je hotela, da ga je pri tem zadela krogla iz lastnega orožja.

— Au! se je potihoma zgrozil zastopnik in vprašal:

— A zadnji — predhodnik gospo-
da Sphinka?

— Niti sama ne vem. Zdi se mi, da je nekaj pojedel. Nekega dne je po obedu padel s stola in bil mrtev... Toda, — je nadaljevala z resnim glasom, — ali si lahko zamislite moj položaj? Drug za drugim... Trije možje so me zapustili v žalosti in obupu. In kaj mi je ostalo? Kup otrok iz vseh zakonov. Moram se sama brigati zanje.

Zastopnik je zamišljeno grizljal na konici svojega nalivnega peresa.

— A gospod Sphink je živ in zdrav?

— O, da...

— Ga do danes še ni zadela nobena nesreča?

— Ne, kolikor mi je znano, — je naglo odgovorila gospa Sphink.

Zastopnika so ponovno prevzele žalostne misli o njegovem nezavidljivem položaju in šefu... Vedel je, da nima mnogo izbire.

— Moram vas še opozoriti, da naše družinsko zavarovanje Prst usode ne vključuje bolezenskih primerov. Če soglašate, vam morem takoj napisati polico...

Nekdo se je prikotil po stopnicah. Neko dekletce se je ustavilo na koncu stopnišča, naglo vstalo in izginilo za vrati.

— To je Serena, — je pojasnila gospa Sphink.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

— Niti sama ne vem. Zdi se mi, da je nekaj pojedel. Nekega dne je po obedu padel s stola in bil mrtev... Toda, — je nadaljevala z resnim glasom, — ali si lahko zamislite moj položaj? Drug za drugim... Trije možje so me zapustili v žalosti in obupu. In kaj mi je ostalo? Kup otrok iz vseh zakonov. Moram se sama brigati zanje.

Zastopnik je zamišljeno grizljal na konici svojega nalivnega peresa.

— A gospod Sphink je živ in zdrav?

— O, da...

— Ga do danes še ni zadela nobena nesreča?

— Ne, kolikor mi je znano, — je naglo odgovorila gospa Sphink.

Zastopnika so ponovno prevzele žalostne misli o njegovem nezavidljivem položaju in šefu... Vedel je, da nima mnogo izbire.

— Moram vas še opozoriti, da naše družinsko zavarovanje Prst usode ne vključuje bolezenskih primerov. Če soglašate, vam morem takoj napisati polico...

Nekdo se je prikotil po stopnicah. Neko dekletce se je ustavilo na koncu stopnišča, naglo vstalo in izginilo za vrati.

— To je Serena, — je pojasnila gospa Sphink.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

— Naše zavarovanje predvideva tisoč dolarjev za vsako nezgodo v hiši, a deset tisoč dolarjev za primer smrti zaradi nezgode.

— Da, — je naglo odgovorila gospa, — to mi je dobro znano. Kje naj podpisem?

— Tu ji je pokazal zastopnik. — Prosim, podpisite oba izvoda.

Ko je podpisala, ji je zastopnik izročil en izvod, medtem ko je drugega pridržal zase.

— Hočem vas nagraditi, ker vidim, da razumete moje trpljenje in nevoljo... — Medtem ko je tako govorila, je potegnila iz svojih začetnih nedrij listnico in ponudila zastopniku šop bankovcev. Oddahnil si je, vzel svojo aktovko in se pripravi, da čimprej zapusti hišo. V tem trenutku se je vrh stopnišča pojavila glava paglavca.

— Hej, mama, — se je oglasil. — Namestil sem stopnice tako, kakor si mi naročila...

Ko je zastopnik zavarovalnice odhajal iz hiše, je še slišal, kako mu je mati odgovorila:

— Zares si priden otrok, Stephen! A zdaj ukaži ostalim, da ostanejo v sobi. Oče bo vsak hip prišel...

Ko je to slišal, se je zdrznil. Bil je zadovoljen, da je že zapustil to hišo, izpolnil svojo normo in prejel še nagrado povrh. Streslo ga je ob misli na bednega gospoda Sphinka, ki bo prav kmalu postal prva žrtev Prsta usode.

— Se otrokom še nikoli ni nič zgodilo? — je vprašal zastopnik.

— O, nikoli nič!

SPORTNI VESTNIK

Mednarodno mladinsko skakanje v Zahomcu

Športno društvo Zahomec je zadnjo nedeljo izvedlo svojo tradicionalno mladinsko smučarsko prireditev, ki je vsako leto neke vrste »generalka« za veliko mednarodno tekmovanje v smučarskih skokih za »Ziljski pokal«.

Spet se je ob zahomski skakalnici zbralo lepo število mladih športnikov, tako domačih kot tudi iz sosedne Slovenije, da v navzočnosti mnogih gledalcev, med katerimi je bil tudi namestnik deželnega glavarja dr. Hans Kerstnig, pokažejo svoje znanje. Prireditelja sta v spremstvu predsednika ZSO dr. Francija Zwitterja obiskala tudi predsednik občinske skupščine Koper Dušan Barbič in ravnatelj italijanske gimnazije v Kopru prof. Mirosław Zekar. Skupno je sodelovalo 32 tekmovalcev, med katerimi je bilo devet Jugoslovancev.

Tekmovanje se je odvijalo v štirih skupinah in kar v treh so si zmago zagotovili mladi gostje iz Slovenije. Prav dobro pa se je izkazal tudi domači naraščaj; čeprav Zahomečanom tokrat ni uspelo uvrstiti se na vodilna mesta, so dovolj prepričljivo dokazali,

da se v njihovih vrstah skriva marsikak talent.

Prva tri mesta v posameznih skupinah so si osvojili naslednji tekmovalci:

Mladina I. 1. Edo Brus (Jugoslavija), 28 in 29,5 m, 189,3 točke; 2. Hanzi Schnabl (Zahomec), 29 in 28,5 m, 185,4 točke; 3. Pavle Butalič (Jugoslavija), 28 in 26,5 m, 167,2 točke.

Mladina II: 1. Harald Winkler (ASKO Beljak), 30 in 31 m, 200,8 točke; 2. Hans Schöffmann (Union Celovec), 29,5 in 29 m, 190,8 točke; 3. Heinz Themessl (ASKO Beljak), 29 in 29,5 m, 188,8 točke.

Šolarji I: 1. Klemen Kobal (Jugoslavija), 23,5 in 24,5 m, 147,6 točke; 2. Sepp Gratzler (Zahomec), 24,5 in 24,5 m, 147,5 točke; 3. Dieter Gräffischer (SSV), 22,5 in 22 metrov, 146,2 točke.

Šolarji II: 1. Andrej Žušnar (Jugoslavija), 25,5 in 25,5 m, 165,8 točke; 2. Franc Mesec (Jugoslavija), 25 in 25 m, 155,9 točke; 3. Manfred Lanzinger (SVV), 23,5 in 34,5 m, 146,1 točke.

V nedeljo 23. januarja pa bo na 60-metrski skakalnici Stanka Bloudka v Zahomcu tradicionalno XII. mednarodno tekmovanje v smučarskih skokih za Ziljski pokal.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešana — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešana — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 15. 1.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 12.55 Smučarske tekme v Wengenu — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Norika — 16.00 Poznaš Korosko — 18.00 Koroski kulturni razgledi — 18.25 Kjer pojejo, tam ostanemo — 19.10 Odmev časa — 20.15 Star mož umrje, radijska pripovedka — 20.45 Festival de Liege 1965.

Nedelja, 16. 1.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Favoriti popevk — 11.55 Smučarske tekme v Wengenu — 12.45 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetlu, krížem skozi čas — 18.05 Koncert ljudskih pesmi — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Prihajam iz drugih časov in upam, da grem v druge — 21.15 Evropska reportaža.

Ponedeljek, 17. 1.: 8.15 Most čez Drino, roman — 8.45 Ljudska glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroski knjižni količek — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Vsakdanji problemi — 20.30 Mož, ki je imel pol ljubezni — 21.15 Veselo petje, veselo igranje.

Torek, 18. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Fontje, bodite veseli — 15.45 Mladinska oddaja — 18.00 Oddaja deželnega glavarja — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Zidaki za novo Grillparzerjevo podoba — 19.00 XY ve vse — 20.15 Dan počitka, veseloliga.

Sreda, 19. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Koroski visokotolski tedni — 15.30 Zborovska glasba — 18.00 Življenje je igra — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 20.15 Orkestralni koncert.

Četrtek, 20. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Koroski avtorji — 18.00 Koroska kulturna poročila — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Rumeno-rdeča-bela in belo-zelena — 21.00 Zveneča alpska dažela.

Petek, 21. 1.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 18.00 Ljudska visoka šola v avstrijskem radiu — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Vsaka stvar ima dve strani — 21.00 Bach in Moderna.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobra jutra — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešana — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti

Bedienung gesucht

Ehepaar (auch mit Kind) oder 2 Mädchen, in Hauspflichten geübt, werden gesucht für kinderlosen Wiener Privathaushalt mit Garten. Geboten: gutes Gehalt, eigene Wohnung mit Bad, volle Verköstigung, Dauerstellung. Verlangt werden: Ehrlichkeit und gute Referenzen. Zuschriften an G. A. DAUBEK, Hitzinger Hauptstr. 127, Wien XIII.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroskem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gosmetergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založništva in tiskarske družba z o. j. Drava, Celovec-Borevilja. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

10.45 Za ljubitelje lahke glasbe — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humorska tedna — 17.30 In spet noč, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 17. 1.: 8.05 Glasbena malineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 10.15 Burleska, orkestralna skladba — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Opoldne z godali — 12.40 Iz amaterske zborovske dejavnosti — 14.05 Pol ure slovenskih skladb — 14.35 Voščila — 15.30 Skladatelj Matija Tomc v zborovskih pesmih — 18.20 Zvočni razgledi — 18.45 Svet tehnike — 20.00 Slovenske zabavne melodije — 20.30 Večer skladb Josipa Slavenskega.

Torek, 18. 1.: 8.05 Glasbena malineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Odlomki iz opere „Werther“ — 12.05 Slavni virtuoz — 12.40 Ansambel Franca Korberja in trio Avgusta Stanka — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V tork nasvidenje — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Pevski zbor „Abrašević“ iz Beograda — 20.20 Tisto, z zelenimi palci, radijska igra — 21.30 Plesni orkester v besedi in glasbi.

Sreda, 19. 1.: 8.05 Glasbena malineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 V svetlu lahke glasbe — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Odlomki iz opere „Ajka“ — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalna godba — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Kitara v ritmu — 20.10 Genovefa, opera.

Četrtek, 20. 1.: 8.05 Glasbena malineja — 9.25 Glasbena pravljica — 9.40 Stari in novi znanci — 15.15 Z našimi solisti po popularnih operah — 12.05 Med našimi pihavci — 12.40 Čez hrib in dol — 14.35 Glasbeni vedež — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 21. 1.: 8.05 Opera malineja — 8.55 Planirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.35 Navost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Rista Savina — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Češke narodne pesmi — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Nova v znanosti — 18.20 Plesni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kulturni glasbo — 20.00 Iz arhiva operetnih melodij — 20.20 Tedenski zunanjevalitični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

Sobota, 15. 1.: 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.00 Volan — 17.30 Oddaja gojencev konzervatorija Giuseppea Tartini v Trstu — 19.15 Družinski obzorik — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 16. 1.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna po naši deželi — 15.30 Poyeve kaprice, radijska suita — 17.00 Glasba tržaških skladateljev — 19.00 Dvesto valčkov — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 17. 1.: 12.15 Brali smo za vas — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Francoske simfonične skladbe — 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti — 21.00 Cavaleria rusticana, opera.

Torek, 18. 1.: 12.00 Iz slovenske folkore — 17.20 Italijanska v radiu — 18.30 Koncertisti naše dažela — 19.00 Plošče za vas — 21.00 Pregled slovenske dramatike.

Sreda, 19. 1.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Klavirska glasba — 19.15 Higiena in zdravje — 20.35 Kulturni odmevi — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek, 20. 1.: 12.00 Za smeh in dobro voljo — 18.30

OKNO

v svet — televizorje
in vse električne naprave

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
tel. 0-42-36 201

TELEVIZIJA

Sobota, 15. 1.: 12.55 Smučarske tekme v Wengenu — 17.03 Smučarske tekme v Wengenu — 17.35 Za prijatelja znamk — 18.10 Veselje z glasbo — 18.35 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Celo življenje, komedija — 21.45 Teden dni svetovnih dogajanj.

Nedelja, 16. 1.: 9.55 Smučarske tekme v Wengenu — 17.03 Doživljaji švedske družine v Južnem morju — 17.30 Svet mladine — 17.55 Išemo zmaja — 19.00 Družina Leitner — 19.35 Aktualni šport — 20.15 Nesreča bili lord, televizijska igra.

Ponedeljek, 17. 1.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Kitara za vse — 19.30 Čas v sliki — 20.00 One Man Show — 21.00 Službeni voz — 21.45 Z našimi najboljšimi priporočili.

Torek, 18. 1.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Prirodnoznanstveni pomenki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Billy Smarlov cirkus — 21.05 Kaj menite o tem.

Sreda, 19. 1.: 10.00 Gorski kmetje v Avstriji — 11.03 One Man Show — 12.03 Svabske dogodivščine — 12.55 Smučarske tekme v Badgasteinu — 17.03 Kda bo roko delil z nami — 17.35 Poly, napeta otroška povest — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Sinovi treh mušketirjev — 21.25 Iz prve roke.

Petek, 21. 1.: 11.03 Sinovi treh mušketirjev — 12.20 Podoba iz Avstrije — 18.35 Ciganske pesmi iz Makedonije — 18.55 Konzumenti — 19.30 Čas v sliki — 20.10 La Boheme, opera — 22.20 Jazz iz Amerike.

Četrtek, 20. 1.: 11.03 Izrael danes — 12.00 Ameriška literatura — 12.25 Smučarske tekme v Badgasteinu — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Športni kalejdoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Sinovi treh mušketirjev — 21.25 Iz prve roke.

Petek, 21. 1.: 11.03 Sinovi treh mušketirjev — 12.20 Podoba iz Avstrije — 18.35 Ciganske pesmi iz Makedonije — 18.55 Konzumenti — 19.30 Čas v sliki — 20.10 La Boheme, opera — 22.20 Jazz iz Amerike.

Klasiki moderne glasbe — 19.00 Pisani balončki — 21.00 Božji mejniki, igra — 22.30 Slovenski solisti.

Petek, 21. 1.: 12.15 Pomenek s poslušalkami — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 18.30 Opera v očeh libretistov — 19.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine — 19.15 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze — 20.35 Gospodarstvo in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Vsem našim rojakom sporočamo žalostno vest, da je danes v 84. letu starosti preminul soustanovitelj našega društva

Matevž Rainer

p. d. Šušnik v Logi vasi
in bivši dolgoletni župan naše občine

Pokojnega bomo spremili k zadnjemu počitku v petek 14. januarja 1966 ob pol tretji uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Logi vasi.

Loga vas, 12. januarja 1966.

Slovensko prosvetno društvo
„Svoboda“ v Logi vasi

Slovenske oddaje

Sobota, 15. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 16. 1.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 17. 1.: 14.15 Poročila, pregled sporeda — Športni mozaik — Kaj pravite k temu — 18.00 Za našo vas.

Torek, 18. 1.: 14.15 Poročila, objave — Koroski kulturni pregled — Beremo za vas.

Sreda, 19. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 20. 1.: 14.15 Poročila, objave — Domače pesmi — 5 knjižne police.

Petek, 21. 1.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Umetne pesmi — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 15. 1.: 8.05 Glasbena malineja — 9.25 Mladi glasbeniki — 10.15 Dopoldanski operni koncert — 12.05 Oboa in godala — 12.40 Veseli planšarji in trio Andreja Blumauerja — 14.05 Iz oper slovenskih avtorjev — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Popevke tega tedna — 18.45 5 knjižnega trga — 20.00 Sobotni večer lahke glasbe — 20.30 Spoznavajmo svet in domovino — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 16. 1.: 8.05 Frice in Frace, mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnilo, tavarili —

Vsem sorodnikom, prijateljem in zancem sporočamo žalostno vest, da je v nedeljo 9. januarja 1966 v 92. letu starosti v Grazu preminul moj dragi mož

dr. Ferdo Miler

odvetnik

Telesne ostanke dragega pokojnika smo v torek 11. januarja 1966 v Grazu izročili materi zemlji.

V globoki žalosti

Greta Miler
soproga